

PULSS

TALV/2025
KLIENDILE TASUTA

EST/ENG

PULSS.ONLINE

СЛАВА
УКРАЇНІ!

SUURSAADIKUD/
AMBASSADORS

TEST: ÕLU & NÄKS /
BEER & BITE

MOOD/
FASHION

KUNST/
ART

KIRJANIK/AUTHOR

**SUSAN
LUTSALU**

MUGAVUSTSOONIST VÄLJA!
OUT OF COMFORT ZONE!

HUBLOT

T H E A R T O F F U S I O N

BIG BANG UNICO

18K King Gold and ceramic case.
In-house UNICO chronograph movement.

GOLDMAN

Suur-Karja 9 • 10140 Tallinn • Estonia
+372 641 9333
www.goldman.eu

BVLGARI
ROMA 1884

GOLDMAN

TALLINN • SUUR-KARJA 9, 00372 641 9333
WWW.GOLDMAN.EU

Chopard

GOLDMAN

Suur-Karja 9, 10140 Tallinn, Estonia
T: +372 641 9333 - boutique@goldman.eu - www.goldman.eu

ICE CUBE

1 / 1

Silmapaistvad kodud väärivad
silmapaistvat turundust.

balsir.com

Baltic

Sotheby's
INTERNATIONAL REALTY

A

asta 2025 pidi tulema raske, aga ... Järsku tuleb huvitav!? Nagu nõukaajal armeeteenis- tus! Ja mugavustsoonist väljaaetuna peaks me, teadusele tuginedes, väidetavalt saama paremasse vormi. Mida me üldse tahame? Raha? Rahu? Sel aastal võib tulla suuri läbi- murdeid. Näiteks AI arendamisel üllatatakse pidevalt.

Kohtusin läinud suvel ühe tuntud tähetar- gaga. Too kinnitas, et aasta tuleb ränk. Aga ... sõda ei tule! Ning seda, et kui me viis aastat vastu peame, siis läheb taas paremaks. Se- niks – lugege (ja kirjutage) kas või raamatuid. Nagu meie kaanetüdruk! Ja head alanud Eesti raamatu aastat!

2025 was going to be a tough one ... But well – who knows, it might get interesting!? And, pushed out of our comfort zone, we should, it's scientifically proved, get into better shape. There could be breakthroughs this year. War? Peace? In the AI field, there are always surprises. Last summer I met an astronomer. He told me that 25 would be difficult indeed. But at least there won't be a war! And – if we can suck it up for five more years, things will get better. In the meantime – read (and write) books. Like our cover girl does! And happy Estonian Book Year!

Sunshine!

Päikest!

Tõnu

Tõnu Pedaru
toimetaja / editor

TOIMETAJA Tõnu Pedaru **KUJUNDAJA** Margit Randmäe **KEELETÖIMETAJA** Helve Hennoste
REKLAAM ja TELLIMINE Nordicom +372 5666 7770 · reklaam@nordicom.ee **VÄLJAANDJA** PULSS Media OÜ
toimetus@pulss.online · facebook.com/PULSS.ONLINE · https://pulss.online

VERSACE
EROS ENERGY

PULSS

SISUKORD/CONTENTS

nr 69 TALV/2025

94

Susan Luitsalu
loe lk 20

Foto Krõõt Tarkmeel

- 14** Linnaudised / City news
- 20** Kaanelugu / Cover Story
Susan Luitsalu
- 26** Linnaruum / Urban Space
Manufaktuuri
- 36** Linnaasum / Urban Settlement
Sitsi
- 40** Persoon/Persona Jüri
Kuuskemaa
- 48** Test/Toit Õlu ja toit / Beer and Bite
- 52** Maitsejaht/ Restaurant
Gobi
- 58** Sport My Relander
- 61** Mõttekoht
Andres Peets
- 62** Tervis/Health
Rein Lindmäe
- 66** Suursaadikud/ Ambassadors
Xiaomei Guo
- 70** Petr Mikl
- 73** David Král
- 76** Moeseeria / Fashion Shoot
Perit Muuga
- 81** Kunstiruum / Art Space
Tarvo H. Varres
- 94** Tallinna tähtpäevad / Tallinn Anniversaries
2025
- 98** Üks maja / A House
Magdaleena lasteaed / kindergarten

Tank®
Indoor
Systems

Kvaliteet, mis kestab

Motiiv Rootsi kuningas Gustav II Adolphi rinnaturviselt. 1620–1621. Rootsi Riiklikud Ajaloomuuseumi Kuninglik Relvakamber.

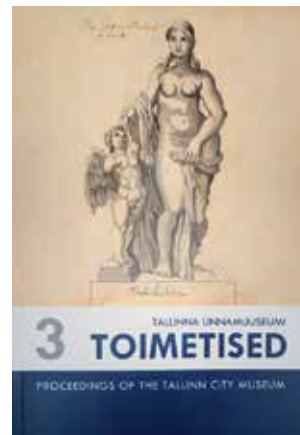
ÜKSSARV NIGULISTE VÕLUMETSAS

Niguliste kirikus on aprillini avatud näitus, mis käsitleb ükssarve sümbolikat ja fenomeni kultuuris. Ükssarvik või ükssarv on olnud kultuuris aastatuhandeid. Tänapäeval kuulub ta pigem popkultuuri, kuid mõnisada aastat tagasi oli ta inimeste arvates päriselt olemas. See on avara ja muutliku tähendusväljaga olend. Kuigi see pole kristlik leiutus, kristianiseeriti ta varakult ja muutus peatselt Kristuse sümboliks, kehastades ka puhtust, vooreskust ning süütust, mida ilmestas legend, et vaid neitsi suudab ta kinni püüda või enda ligi kutsuda.

Ükssarve sarves oli tervendav ja kaitsev jõud, usuti, et see puhastab vett ja vabastab haigustest. Keskajal müüdi tema sarvest valmistatud ravipulbrit, mida võis osta ka Tallinna apteegist. Hiliskeskajal liideti ükssarv rojalistliku ideoloogiaga ja see muutus üheks tähtsaimaks kuningavõimu atribuudiks. Ükssarv pidi kehastama nii vabadust ja metsikust kui ka võimu ja väge. Ühe sarvega figuuri näeb sageli keskaja ja varauusaja heraldikas, ent ka poliitilises ikonograafias.

Tänapäeval on ükssarvest saanud LGBTQ+ kogukonna sümbol ja veel ulatuslikumalt kasutatakse seda popkultuuris, kus ta kehastab fantaasiamaailma, argitegelikkuse eest põgenemise soovi. Eestis aga räägitakse tänapäeval ükssarvikute sageli iduettevõtlike valdkonnas, kus see viitab *startup*-idele.

► **UNICORN IN THE MAGICAL FOREST.** An exhibition on the symbolism and phenomena of the unicorn is on display at Niguliste until the end of the April 2025. The unicorn is a magical creature from fairy tales who has been with us for thousands of years. Today it belongs to the world of fantasy and popular culture, but a few hundred years ago people believed that it truly existed. What is the unicorn, really, and what does it look like? Is it a proud white horse with a flowing mane and a spiral-shaped horn or a small purple pony with wings?

LINNAMUUSEUMI TOIMETISED VÄLJAS

Värske „Tallinna Linnamuuseumi Toimetised nr 3. Uurimusi Tallinna ajaloo” avab süvendatult linna ajalugu ja linnamuuseumi esemelist pärandit. Lauri Suurmaa kirjutab, kuidas oli keskajast peale reglementeeritud Tallinna ööelu ja missugused olid öövalvurite ülesanded. Arheoloog Monika Reppo tõestab, kui huvitava pildi saab maa seest välja kaevatud klaasikillukeste alusel linlase kasutuses olnud 17. sajandi klaasesemetest. Tuntud loo-uuriija Martin Malve on vaatluse alla võtnud 18. sajandi matusepaikade lahkamistunnustega koljud. Visuaalkultuuri teemaploki juhatab sisse kunstiajaloolase Risto Paju artikkel Vene turg 6 raidportaalist ja selle polükroomiast. Jaana Päeva artikkel „Ajaloolistest käekottidest disainiuurimuse allikana” tutvustab kohalike käekottide arengulugu disaineri vaatenurgast. Ja palju muud põnevat! Kogumik on müügil linnamuuseumi filiaalides.

► Proceedings of Tallinn City Museum Nr. 3 is out. This issue has three themes: archaeology, history and visual culture.

KIWALT TULI KOKARAAMAT!

„Energiaklaster ja neuronite hüppelava”, kirjeldab eksperimentaalne kunstnik KIWA oma teost „Kogetud manifestid”. Raamatus on kunstniku mõtteid ja seisukohti aastatest 1991–2024, mis ei ole manifestid sõna täppistähenduses, vaid soov väljendada mõnd defineerimata kultuuriühikut, kirjanduslikku eksperimenti või nihestavat reaalsuse- või formaadihäkki. Tekste ühendab eksperiment luua proosa, luule, essee, loengu ja artikli formaatide hämaral vahealal uus kirjanduslik või tekstil põhineva kunsti vorm.

Kiwa

Eedu

Apartemendid

www.eedu.ee
sales@metro.ee

RÜÜTELKONNA MAJA ON EESTI ESINDUSHOONE!

Aastaid tühjana seisnud Eestimaa rüütelkonna hoone Toompeal Kohtu tänav 1 / Kiriku plats 1 / Toom-Rüütli tänav 2 kinnistul on renoveeritud ja maja ametlik nimetus on Eesti esindushoone. Seal korraldatakse riigile olulisi protokollüritusi, nagu Vabariigi Presidendi, riigikogu, peaministri ja ministrite kohtumised, nõupidamised ning vastuvõttud. Hiljuti toimus seal NATO tippkohtumine.

Enam kui 330 aasta jooksul on hoone kandnud Üxküllide linnamaja, rüütelkonna hoone, välisministeeriumi, riikliku raamatukogu ja kunstimuuseumi nimetust. Aastatel 2009–2014 kasutas hoonet ka kunstiakadeemia vabade kunstide teaduskond.

Hoone vanim, murdkelpkatusega barokne osa pärineb 1690. aastast. Selle lasi ehitada Vigala mõisnik Hans Jürgen von Üxküll. Eestimaa rüütelkond ostis hoone 1694 ja laskis aastatel 1845–1849 lisada arhitekt Georg Winterhalteril uue, palazzo-stiilis hoonetiiva.

Renoveeritud hoone pärl on Eesti suurim, 60-ruutmeetrite lõuendil plafoonmaal. Vaatamisväärsed on aadlivapid vapi-saalis jpm.

► **HOUSE OF ESTONIAN KNIGHTHOOD IS ESTONIAN STATEHOOD HOUSE!** Knighthoods' House in Toompea at has been empty for many years, has been renovated and the official name of the building is now the Estonian Statehood House. The building is used for protocol events of importance to the state, such as meetings, consultations and receptions of the President of the Republic, the Riigikogu, the Prime Minister and ministers, and recently hosted the NATO Summit.

Fotod Peeter Talvar

Hoone "pärl" – 60 m² suurusele lõuendile maalitud Eesti suurim plafoonmaal.

MONUMENTAALNE ENN PÖLDROOS KUMUS

„Kinnismõtete muuseum“ on kunstniku ja kirjaniku Enn Põldroosi (s 1933) ülevaatliskunäitus, mis esitleb tema loomingut 1950. aastate lõpust käesoleva kümnendini. Seiklushimulise natuuriga Põldroosi kunstnikukäekiri on olnud alalises muutumises, ulatudes kunstiinstituudis nõutud rangest sotsrealismist sürrealismini. Näitus seevastu avab tema loomingut kujundite ja motiivide kaudu, mis on Põldroosi saatnud kogu elu, ning mille juurde ta ikka ühel või teisel ajal ja viisil tagasi on pöördunud. Nende pidepunktide ja ankurmotiivide kaudu visanduvad vaataja silme ette kunstniku loomingutuuma võimalikud piirjooned.

► Enn Põldroos at KUMU: „Museum of Obsessions“ is a comprehensive solo exhibition of the Estonian artist and writer Enn Põldroos (b. 1933), presenting his works from the late 1950s to the 2020s. As an artist characterised by an adventurous nature, he has constantly changed his artistic style, ranging from the socialist realism demanded at the Stalinist art institute to surrealism. The exhibition explores Põldroos's art through the images and motifs that have accompanied him throughout his life, and to which he has always returned in one way or another.

Foto Viktor Burkivski

Ettenägelikkus viib kaugele.

Täiselektrilise Kia EV3 keskmine sõiduulatus on 605 km.

Alates 2025. aastast on KIA EV3 aastamaks 50 € ja registreerimistasu 150 €.

KIA
Movement that inspires

Hind alates
€ 39 990

TALLINN: Viking Motors Ülemiste, Ülemiste tee 2; Viking Motors Tammsaare, Tammsaare tee 51. **TARTU:** Autospirit Tartu, Lääneringtee 50. **PÄRNU:** Reval Auto Esindused, Tallinna mnt 87E. **HAAPSALU:** Tradilo, Tallinna mnt 73. **RAKVERE:** Rakvere Autotehnika, Rägavere tee 44. **VILJANDI:** Rael Autokeskus, Tallinna tn 97. **KURESSAARE:** Kuressaare Autoteenindus, Kalevi põik 2. **JÕHVI:** Autoesindus, Lääne 1B. **NARVA:** Sirtaki, P. Kerese 25. **VALGA:** Salome, Pihlaka 2. **VÖRU:** Automaailm, Räpina mnt 18a.

Lisaks rikkalikule varustusele annab Kia kaasa kindlustatud kvaliteedi, autotööstuse juhtiva 7-aastase garantii, mis on välja teenitud karmile kontrollile alluvate usaldusväärsuse ja vastupidavuse testide tulemusena. Auto Bild küsitluste järgi on mitmel aastal järjest Kia olnud nii kliendirahulolu, usaldusväärsuse kui pikaajalise kvaliteeditaseme osas kõrgeimail positsioonil Euroopa turu 20 juhtiva autotootja seas. 7-aastane tehasegarantii hoiab hinda ja annab kindla konkurentsieelise ka järelturul. Kia 7-aastane / 150 000 km garantii kehtib kõikides ELi riikides (lisaks Suurbritannias, Norras, Šveitsis, Islandil ja Gibraltaril). Vastab kohalikele nõuetele ja tingimustele.

Tallinna Piiskopkonna esimese piiskopi Philippe Jean-Charles Jourdan ametisse seadmine koos apostelliku nuntsiuse T. E. Georg Gänsweiniga.

TALLINNA PIISKOPKOND ON TAASTATUD!

Tunnustusena Eesti katoliikliku kogukonna arengule ja järjepidevusele Maarjamaal ülendas Paavst Franciscus Eesti apostelliku administratuuri Tallinna piiskopkonnaks ja nimetas piiskop PHILIPPE JOURDANI Tallinna piiskopkonna esimeseks piiskopiks. Algas uus etapp Eesti katoliku kiriku ajaloos.

Tekst Thea Karin
Fotod Olev Mihkelmaa

Pühal missal loeti ette paavsti läkitus piiskopkonnale. „Sisuliselt ja põhimõtteliselt on see väga oluline samm, see üleminek annab meile tugevama identiteedi ja kuuluvustunde ülemaailmsesse katoliku kirikusse,” ütles Rooma katoliku kiriku Tallinna piiskop Philippe Jourdan. „See annab

võimaluse rohkem kaasa rääkida nii sotsiaalsetes kui ka kultuuriküsimustes ja ka pikaajalise visiooni vaimulikuks arenguks.” Noori silmas pidades ütleb piiskop Jourdan, et nemad hakkavad ehk ajal, kus on palju kriise, rohkem mõtlema sellele, mis annab neile lootust, ühiskond hakkab väärtusi ümber hindama. Eestis on väiksem katoliiklik

kogukond Euroopas, piiskop arvab, et olulisem kui arv, on see, kuidas inimesed seovad oma usu igapäevase eluga. Oma ametisse nimetamise kohta ütleb piiskop muheldes: „Uus piiskop on ikka parem kui vana piiskop. Tallinna piiskopkond on võrdne kõigi teiste piiskopkondadega kogu maailmas!”

Inauguration of Philippe Jean-Charles Jourdan, first bishop of the diocese of Tallinn, with Apostolic Nuncio T.E. Georg Gänswein.

THE DIOCESE OF TALLINN HAS BEEN RESTORED!

The Diocese of Tallinn is restored! In recognition of the development and continuity of the Estonian Catholic community Pope Francis elevated the Estonian Apostolic Administration to the Diocese of Tallinn and appointed Bishop Philippe Jourdan as the first Bishop of the Diocese of Tallinn. A new phase in the history of the Estonian Catholic Church had begun! „In essence, this is a crucial step to give Catholics a stronger identity and sense of belonging to the worldwide Church,” said Bishop Philippe Jourdan, „it will provide an opportunity to have a greater say in social and cultural issues, as well as a long-term vision for spiritual development.” With young people in mind, Jourdan says that in a time of many

crises, they will begin to think more about what gives them hope. Estonia has the smallest Catholic community in Europe, but the bishop believes that more than numbers is how people relate their faith to their daily lives. The Diocese of Tallinn (Reval) was first established in 1219 by King Valdemar II of Denmark and Archbishop Andreas Sunsen of Lund, with Pope Honorius III's permission, after the conquest of the area. The diocese was dissolved in 1561 when the territories came under the Lutheran Swedish state. From 1924 to 2024 the Estonian Apostolic Administration was in operation, and the present diocese was established on 26 September 2024.

AJALOOST

Esimest korda asutasid Tallinna piiskopkonna aastal 1219 paavst Honorius III loal Taani kuningas Valdemar II ja Lundi peapiiskop Andreas Sunsen pärast siinse alla hõivamist. Katoliiklik piiskopkond likvideeriti 1561. aastal, kui Eesti alad läksid luterliku Rootsi riigi alla. Aastatel 1924–2024 tegutses Eesti apostellik administratuur, nüüdse piiskopkonna moodustas 26. septembril 2024 paavst Franciscus.

Tallinna piiskopkond (lad diocesis Tallinnensis) on Rooma katoliku kiriku piiskopkond, mis hõlmab kogu Eesti territooriumi. Piiskopkonnas teenib 17 preestrit. Selle peakirik on Tallinna Peeter-Pauli katedraal.

SUSAN LUITSALU – seikluseks valmis!

SUSAN LUITSALU (41) on hooga käega kirjanik ja reisiel, kes valmis vaat et meeletuteks ettevõtmisteks siin- ja sealpool sood. Aga, kulla lugeja, ole hoiatatud: peagi on sulesepal valmis uus raamat!

M

Küsis Tõnu Pedaru
Fotod Krööt Tarkmeel

õnigi vast trehvas Susanit hiljuti telekraanil kokasaates „MasterChefi“ kuulsuste hooajas. „Päris pingeline oli. Kui küsitakse, kas tundud näod saavad ka erikohtlemist, siis jah, muidugi: meid grilliti seal veel hullemini kui eelmiste aastate osalejaid,“ teatab Susan uhkelt. Tal taastus samal ajal ka jalapõist. „Olin ka suur osa võtetest haige, nii et korralik pingutus oli varahommikust õhtutundideni seal pliidi taga rüüda,“ selgitab Susan, et pärast saatest väljakukkumist tükk aega woltis toitu ega viitsinud midagi ise teha.

ALGUSES OLI REKLAAM!

Susan tütleb, et teismelisena, keskkoolis, kus just noortel on sageli stress ja surve teha olulisi edasise elu ja elukutsevalikuid, teadis tema täpselt, kelleks tahab saada. „Tahtsin saada reklaami-

agentuuri *copywriter*'iks ja loovjuhiks,“ ütleb ta. „Siis olid üheksakümnendad ja see oli suht uus ja *rock'n'roll*-ala. Tundus, et agentuurides töötasid ainult kõige *cool* imad inimesed, kelle töö oli sama loov ja põnev nagu kunstiring: puhas lõbu ja käis lõputu tsillimisega käsikäes.“

Susan käis AdEatersi („Reklaamiõgijate ööd“, kus näidati erilisi, veidraid ja jaburaid reklaamfilme – toim.) üritustel ja analüüsis välismaa ajakirjades avaldatud reklaame. Kõige esimene „päris“ töö oli hoopis turundusjuht, nii et ta väisas reklaamiagentuure kliendina. Aga 2010. paiku jõudis ta ikkagi sinna unistuste töösale!

Paraku... „Siis käis kõik juba *by the book* ja enamik kliente olid oma soovides nii tõsised ning konservatiivsed, et mingit *rock'n'roll*'i küll kuskilt eriti enam ei paistnud,“ räägib Susan. Praegu ei tahaks ta *no way* mingiks *copywriter*'iks hakata ja ütleb: „Ma ei suudaks neid seksikaid välismaa šokolaadireklaame ja sama seksikate kõnekaartide reklaame enam vorpida.“

MÄNG EI MUUTU?

Mis olid mängu muutvad asjad, mis on teda praeguse tegevuse juurde toonud? „Mul ei ole kunagi sellist mängu olnud, et seda oleks muuta vaja,“ vastab Susan. Temal on kogu aeg päris põnev olnud. „Ma olen olnud turundusjuht nii kaubanduskeskuses kui ka ööklubis, Cosmopolitani toimetaja, *copy*-loovjuht reklaamiagentuuris ja viimased 15 aastat teletoimetaja-produktent ning töötanud välisriikides, sealjuures kaua Dubais,“ loetleb Susan. „See on selline imedemaa, et mu kaamera ette on sattunud istuma igasugused maailmakuulsad staarid. Ise ka ei usu!“

MIS ON EDU SALADUS?

„Nahaalne pead olema ... Kui miski kõneleb, siis lähed sellele järele ja tood ära,“ selgitab Susan. „Need, kes hästi aktiivselt ootavad, et keegi nende tublidust märkaks, võivadki ootama jääda!“

Susan tegutseb kirjasõna genereerides erinevates meediakanalites: raamatud, kolumnid, blogid, artiklid, TV ... ja siis pöörutab nelja jalaga täiega

outdoors'i kui maastur: seiklema linna- ja metsamaastikel, maailmarändurina. Küsides, kas siin on tal omamoodi leitud või leiutatud tasakaal, siis selgub, et Susani jaoks on see tavaline ja normaalne. „Inimesel peavad ju hovid olema,“ ütleb ta, et pole kudu jättüpi, „ja markide kogumise lõpetasin neljandas klassis, vist.“

PUURI EI PANE

Susan on juba mõnd aega oma teises abielus. Kas on see ka mingit moodi uude seiklusse hüppamine, et kui leiad huvitavama, parema kaaslase, siis *go for it!*? „Ei, see ikka nii ei käi,“ pareerib Susan. „Kui suhetest ainult seiklust otsid, siis on jama majas, sest pead seda kaast last hakkama iga umbes kolme aasta tagant vahetama. Keemia ju kaob ...“

NEED, KES HÄSTI AKTIIVSELT OOTAVAD, ET KEEGI NENDE TUBLIDUST MÄRKAKS, VÕIVADKI OOTAMA JÄÄDA!

Isegi maailma näinud kõikjal käinud rändurina ei kujuta ta ette, kust üldse leiaks neid tüüpe nii palju. „Ma olen äärmiselt valiv ja selleks, et mulle seda si meeldida, peab ikka väga erakordne mees olema,“ kõneleb Susan. Siiski olevat ta otsustanud, et ei kavatse olla koos kellegagi, kes proovib teda kuidagi hoida või puuri panna. „Siis on küll head aega!“ teatab ta.

OKSÜDEERUD JA KÕNGED!

Kas nüüd, 40 ja peale on ta inimesena kuidagi nagu valmis saanud? Või kui palju ja mis suunas liikuda, muutuda, mida suurt ära teha, millistele väljakutsetele vastata? „Ajus saavad need kohad, mis impulsikontrolli eest vastutavad, valmis nii 25. eluaasta kandis,“ teab Susan rääkida. „Ma aga ei saa täpselt küsimusest aru, et mismoodi inimene saab valmis saada? Kahekümnendates algab juba allakäik, nii et valmis ei saa siin midagi, pekki hakkab kõik minema. Oksüdeerud vaikselt ja muudkui kõnged!“

myfitness

MYFITNESS

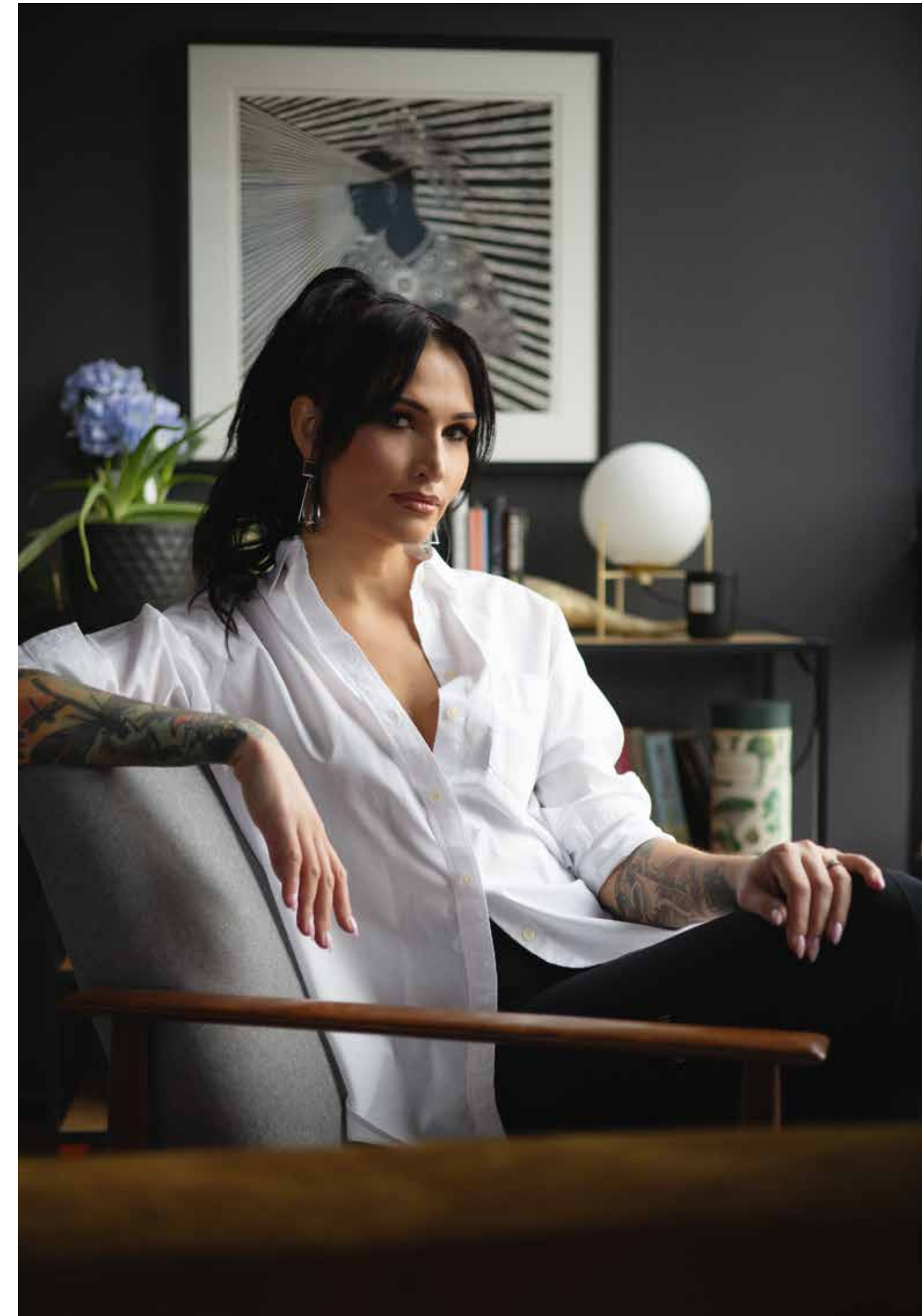
MYFITNESS

MYFITNESS

MYFITNESS

Sinu lähim klubi!

myfitness.ee

Susan õpib Tartus kolmandat aastat psühholoogiat. Ta ütleb, et inimesed võiks mõelda, kui lühike meie eluke tegelikult on. „Kaks asja, mida ma soovitan: esiteks, tehke sporti, kas või lihtsalt liikuge värskes õhus. Ja teiseks, nautige oma elu!“ kuulutab ta. „Ei ole vaja pidevalt pabistada, et mis sobib kellele ja mis vanuses või mida kolleeg sinust arvab!“

Aga kuidas talle tundub, kas ta kuulub nende sekka, kes elada ei karda? „Ma proovin nii, et ei karda. Eriti teiste inimeste arvamust,“ räägib Susan. „Olen senise elu põhjal aru saanud, et esiteks, ei ole inimestel väga aega teiste elule keskenduda ja keegi tegelikult ei jälgi sind, kuigi nii võib tunduda. Seega, kui sa oma tegevusega just kellelegi liiga ei tee, on täiesti suva, mida oma eluga ette võtad. Need, kellel ongi piisavalt palju vaba aega võõrastele eludele keskenduda, on tavaliselt ka väga mõttetud tegelased niikuinii ja nende arvamus ei peakski sulle korda minema. Teiseks on mul juba nii mõnigi kogemus, et kahtsen seda, mida ei julgenud teha, mitte seda, mida ma tegin. Oma mugavustsoonist tuleb välja ronida!“

Mugavast äraolemisest võivad paljud praegu ehk vaid unistada. Maailm on muutuste pöörises, kõikisugu hädadest ja sõdadest ning hinna- ja maksutõusude hirmudest tulvil kuni selleni, kuidas tehisintellekt meid peagi orjastab ja tapab ... *Are you ready!*?

„Ma lihtsalt ei loe eriti uudiseid. Mingi kaks aastat pole lugenud ja ausalt öeldes ... sellest mitte midagi pole juhtunud ka!“ kinnitab Susan.

DEAL WITH TALLINN

Susan on ilmale tulnud Pelgulinna sünnitusmajas, elanud titena Mustamäel ja Õismäel, hiljem Lasnamäel ja Nõmmel. „Täiskasvanuna olen elanud nii kesklinnas, Pirital kui ka Kalamajas, kus elan praegugi ja see on mugav,“ kiidab Susan. „Välja siit ju enam ei lasta, aga õnneks on kõik vajalik käe-jala juures.“ Susan kiidab ka, et Tallinnas on nii väikese linna kohta tegelikult päris palju mõnusaid restorane. „Talve juures üks mõnusamaid asju ongi toas istuda ja lemmikinimestega hea toidu ning veini

kõrvale juttu ajada,“ on Susan veendunud.

Kui pärida, kas Tallinnas on piisavalt head ja inimsõbralikku linnaruumi, või mida saaks parandada, arvab kirjaneitsi, et head avalikku linnaruumi on meil piisavalt. „Minu arust on eestlased ise need, kes ei oska seda lihtsalt kasutada. Ei käida parkides jalutamas ega avalikel pinkidel istumas. Stroomi rannas peavad õues piknikku rohkem venelased. Pargis murul lesimine on ka rohkem slaavlaste asi. Või on Mupo selle ära keelanud? Kui ka on, siis tuleks kiiremas korras lubada!“ kinnitab Susan.

Pressin lõpuks sulesepp Susanilt välja, mis tema enda arvates on tema

parim raamat ja mis järgmisena kaante vahele saamas. „Mulle meeldib kõige rohkem ikka „Ka naabrid nutavad“. Praegu lõpetan uut raamatut „Seitse väikest surmapattu“, mis räägib umbes sarnastest asjadest: inimeste salajased tumedad küljed, mida igati püütakse alla suruda, aga mis on siiski väga inimlikud,“ ütleb kirjanik. Ta paljastab sisu kohta, et loos adopteerib üks usuhull vanglast vangi: hakkab vägisi mingil tüübil külas käima. „Loomulikult see psühh saab ju

kord vanglast välja ja siis on jama kui palju. Läbiv teema on, et kui pütada olla hea ja eesrindlik pelgalt fassaadi pärast, mitte päriselt ja südamest, ei pruugi see alati hästi välja kukkuda,“ räägib Susan.

Susani sõnul osaleb ta kirjanduselus ka muul moel. „Kuulun ühte töögruppi, mis tegeleb sellega, et autorid saaksid raamatukogude laenutuste eest õiglast tasu. Iga laenutatud raamat tähendab ju saamata jäänud müügitulu. Suht hull jändamine on see! Eestis ju arvatakse, et kultuur kuulub rahvale, tekib õhust ja armastusest ning selle eest raha küsida on suur jultumus!“

Mis on alanud, 2025. aasta soov?

„Rohkem seiklusi ja avastamisi! Olgu tegemist iseenda või suure laia maailmaga!“ ütleb Susan.

READY FOR ADVENTURE!

SUSAN LUI TSALU [®] is a fast-paced writer and traveller, a globetrotter ready for a challenge here and there. Some of you may have seen Susan on TV recently on the cooking show *Celebrity Masterchef*.

"It was quite intense and exhausting!" Susan was also recovering from a leg injury. After being eliminated from the show, "I honestly spent a long time just ordering takeaway food and not bothering to make anything myself!"

In the beginning, there was advertising!

Susan says that as a teenager when young people in particular are often under real stress and pressure to make important decisions about their future lives, she knew exactly what she wanted to be. "I wanted to be a copywriter and creative director for an advertising agency," she says, "It was the nineties and it was kind of a new and rock 'n' roll field. - "To me it seemed like everybody in advertising was super cool. The work itself creative and exciting, pure fun and endless chill." And when she finally found her "dream" job, "it was mundane! The clients were so conservative and boring in what they wanted. No rock 'n' roll to be seen anywhere!" Susan says, adding that she would "never" want to be a copywriter now.

However, Susan says she has always had fun and a pretty exciting life. "I've been a marketing manager for a shopping centre and a nightclub, an editor at *Cosmopolitan*, a creative director at an advertising agency, and for the last 15 years a TV and media producer. I've

worked abroad for the Olympics and Eurovision, also a long stint in Dubai," says Susan, "Dubai can be such an absurd wonderland. But besides work it has also given me a chance to work and travel in other Middle-Eastern countries."

THE SECRET OF SUCCESS?

"Don't just sit there! You're nothing if not brazen! If something speaks to you, you go after it and bring it home," explains Susan. "Estonians are always waiting for someone to notice their talent, but that's not how the world works. You have to show yourself."

Susan generates texts via various media—books, columns, blogs, articles, TV—and then, on the other hand, she bounces with all four paws outdoors like an SUV—adventuring through urban and forest landscapes as a globetrotter. Last year she spent 7 weeks sailing through the Northwest passage in the Arctic. It seems to be a kind of invented balance, but for Susan, it's just normal.

"You have to have hobbies," she insists that she's not the knitting type... "and I stopped collecting stamps in fourth grade, I think."

Susan has been in her second marriage for some time. Is this also some sort of new adventure that if you find a more attractive, better companion - just go for it!?

"No, it's not like that," Susan parries, "if all you're looking for in a relationship is adventure, you're in for a mess, because you have to change that partner every three years or so. After all,

the chemistry dies down... I'm extremely picky, and you have to be a very special man to even get my attention." Susan says, adding that she's made up her mind in her life that she's not going to be with anyone who tries to hold her back or cage her in any way."

DOWNHILL ALL THE WAY NOW!

Now that she is 40 plus, is she somehow fully developed as a human being? Or how much and in what direction to move, what challenges to meet?

"Frontal lobe responsible for impulse control is fully developed only around the age of 25. Is this what you mean?" Susan says. "Otherwise, I don't exactly understand the question: how does a person fully develop? I think we are never fully completed, we change all the time. We are also oxidizing all the time so basically everything starts going downhill from your twenties anyway!"

Susan says that people should think about "how short their lives are!" - "Two things I recommend - exercise or even just gout and get some fresh air... and secondly - enjoy your life!", Susan proclaims, "No need to be constantly bothered about what suits who and at what age or what a colleague thinks of you!"

"I try to live in a way that I'm not afraid of. Especially other people's opinions," says Susan. "And I've already had a few experiences where I regret what I didn't dare to do, not what I did. You have to climb out of your comfort zone!"

Well, however, many people today can only dream of a comfortable life. The world is in a whirlwind of change, full of all sorts of troubles from wars and fears of price and tax hikes to artificial intelligence enslaving and killing us... Are you ready!??

"I just don't read the news much. I haven't read the news for about two years and to be honest... It hasn't affected me at all! I'm more stress free to be honest."

If you ask Susan if there is enough

good, human-friendly quality urban space in her hometown of Tallinn, or what could be done to improve it, she will tell you that no worries, we have enough good public urban space! "I think it's Estonians who simply don't know how to use it. They don't walk in parks or sit on public benches. More Russians picnic outdoors on Stroomi Beach. Lying on the grass in the park is also more of a Slavic thing. Or has municipality police banned it? If so, it should be allowed as a matter of urgency," says she ironically, of course.

Last but not least, the year 2025 wish? "More adventures and discoveries! Whether it's yourself or the big wide world!"

THE ART OF SIMPLICITY

Discover the Y7 at yyachts.de

MANUFAKTUURI KVARTAL on ajaloo ilu, roheluse võlu!

Ajalooline Manufaktuuri kvartal Põhja-Tallinna südames on muutumas tõeliseks pärliks, kus mineviku tööstusjätkamine põimub moodsa elukeskkonnaga.

Enam kui sajandipikkuse ajalooga kvartal, mis kunagi oli Balti puuvilla ketramise ja kudumise vabriku kodu, läbib ulatuslikku uuenduskuuri. Juba lähitulevikus saab see piirkond täiesti uue ilme ja kvartal pakub elanikele õunapuuaeda- ning rikkaliku haljastusega parkidega pelgupaika linnaelust.

Kvartal kujuneb kohaks, kus kogukonnaelul on eriline roll: siin saavad elanikud ja külalised nautida rohelust ning veeta aega mugavates parkides ja puhkealadel. Istumisnurgad, mänguväljakud ja eritlmelised tegevusalad, sealhulgas ronimis-, vee- ja liivamängude kohad, loovad nii lõõgastumise kui ka pere pisematega aja veetmise võimalusi.

Ka liiklus arvestab elanike heaolu: autod kvartalis ei liigu ning parkida saab turvaliselt maaluses parklas, kus on laadimiskohad ka elektriautodele. Säästlikke liikumisviise soodustades on rajatud rattaparklad nii parkidesse kui ka elumajadesse, kus on ka rataste ja kärude hoiu- ning hooldusruumid.

Argielu muudab mugavaks see, et kõik olulised teenused – poed, spordi- ja terviserajad, koolid ja lasteaed – asuvad kvartalis või selle vahetus läheduses. Lühikese jalutuskäigu kaugusel on nii Stroomi kui ka Pikakari rannad, samuti Paljassaare ja Merimetsa loodusrajad.

Kvartalis on juba praegu ukseid avanud kaks pagarikoda, lähiaastatel lisanduvad kohvikud, restoranid, stuudiod ja kauplused. Manufaktuuri saab pealinna uus tuiksoon, kus elu keeb ja kogukond õitseb – koht, kus on mõnus nii elada kui ka külas käia.

PLANEERI OMA KODU ISE!

Ajaloolisse vabrikuhoonesse rajatakse avarad ja omanäolised korterid, neist igaüks peegeldab elanike isikupära. Hoone iseloomulikud arhitektuurilised jooned – üle nelja meetri kõrgused laed ja maast laeni kaaraknad – tekitavad luksusliku avarusetunde. Punastest tellistest ja paekivist seinad lisavad karakterit ning annavad tunnistust hoone industriaalsest minevikust.

Tulevastel elanikel on võimalus kujundada kodu vastavalt oma eelistustele ja viia ellu ka kõige julgemad ideed. Kortereid saab kujundada täiesti unikaalseks, sest siin on ruumi paindlikele lahendustele. Standardlahenduste asemel võib oma kodu plaani kas või ise valmis joonistada. Sisearhitekt aitab iga ruutmeetri läbimõeldult kasutusele võtta ja pakub loovaid lahendusi. Soovid ehitada korteri lausesse või kõrgusesse? Vabrik

HOONE ISELOOMULIKUD ARHITEKTUURILISED JOONED – ÜLE NELJA MEETRI KÕRGUSED LAED JA MAAST LAENI KAARAKNAD – LOOVAD LUKSUSLIKU AVARUSE TUNDE.

võimaldab seda teha läbi mitme korruse või lisades teise tasandi, et ruume saaks mitmekülgselt kasutada.

Korterisse saab planeerida ka ainulaadseid elemente, näiteks talveaia või siserõdu. Esimese korruse korteritel on aga mõnusad terrassid, mis sobivad hommikukohvi nautimiseks värskes õhus.

Vabrikusse on projekteeritud palju keskkonnasäästlike lahendusi, mida elumajade juures sageli ei näe. A-energiaklassiga hoones kasutatakse energiasäästlike kütte- ja jahutuslahendusi. Hoonel on soojustagastusega sundventilatsioon ja jahutus kõigis korterites, et ka pikkade kuumalainete ajal oleks kodus mõnus. Energiatõhusad ja kestlikud tehnoloogilised lahendused teevad sellest keskkonnahoidliku ja kvaliteetse sisekliimaga elukoha.

Tänu nendele lahendustele on vabriku kodud inspireerivad ja isikupärased, aga ka säästlikud ja kestlikud, sobides nii moodsale linnainimestele kui ka rahu ja privaatsust hindavate perede vajadustega.

KODU IGAS SUURUSES PERELE

Manufaktuuri kvartalis on äsja valmis saanud uued kodud aadressil Manufaktuuri 7. Hoone köidab

MANUFAKTUURI QUARTER – the beauty of history, the charm of greenery!

Situated in the heart of North Tallinn, the historic Manufaktuur (Manufactory) Quarter is becoming a true gem, where the industrial heritage of the past is intertwined with modern living. With more than a century of history, the quarter, once home to the Baltic Cotton Spinning and Knitting Factory, is undergoing a major renovation. Shortly, the area will take on a whole new look, offering residents a haven from city life with apple orchards and lush green parks.

The Quarter is shaping up to be a place where community life has a special role - where residents and visitors can enjoy the greenery and spend time in comfortable parks and recreational areas. Sitting areas, playgrounds, and various activities, including climbing, water, and sand play zones, create opportunities for relaxation and family fun.

Traffic is also designed with the wellbeing of the residents in mind - there are no cars on the

block and parking is secure in the underground car park, which also has separate charging points for electric cars. In order to encourage sustainable mobility, bicycle parking has been provided in parks as well as in residential buildings, with storage and maintenance facilities for bicycles and trolleys.

Conveniently, all the essential services - shops, sports and health facilities, schools and kindergartens - are either in the neighbourhood or in the immediate vicinity. The beaches of Stroomi and Pikakari, as well as the Paljassaare and Merimetsa nature trails, are within a short walking distance.

Two bakeries have already opened their doors in the quarter, and more cafés, restaurants, studios and shops will open in the coming years. The Manufactory will become the capital's new buzz zone, where life is vibrant and the community thrives - a place to live and visit.

pilku eripärase arhitektuuriga, kus loodustlähedus ja moodne disain moodustavad harmoonilise terviku. Fassaadide mitmes toonis rohelised tellisplaadid on ühendatud naturaalse puitdeetailidega. Erist tähelepanu püüavad stiilsed rõdud, kus elanikud saavad päikest ja hommikukohvi nautida. Naturaalne stiil pakub esteetiliselt naudingut ja viib asukad linnakeskkonnast eemale. Ehkki majja on kolinud juba elanikud nii piirkonnast kui ka kaugemalt, on mõni korter veel vaba ja ootab uusi naabreid.

Ent sellega kvartali areng ei piirdu. Peagi astutakse samm edasi ja alustatakse Manufaktuuri 12 hubaste kortermajade rajamist. Need A-energia-klassi majad pakuvad mugavust ja läbimõeldud planeeringuid, mis vastavad igas vanuses ning elustiiliga elanike ootustele. Korteri valik ulatub kompaktsetest ühetoalistest avarate neljatoalisteni, pakkudes midagi igale maitsele. Avarad aknad loovad sideme ümbritseva rohelust täis välisalaga, andes rohkelt loomulikku valgust ja võimalust nautida päikest kodust lahkumata. Puit hoone fassaadil ja viimistluses tekitab aga majale hubase ning sooja ilme.

Tänapäevased rohetehnoloogiad ja kestlik

mõtteviis on Manufaktuuri 12 lahutamatu osa. Tiptehnoloogia rakendamise kõrval, nagu targa kodu lahendused ja keskküttesüsteem, on tähtis ka jätkusuutlikkus. Majaelanikele on jalgrataste ja kärude hoiuruumid, mugav rattaparkla ning maa-alune parkla autodele. Panipaikades saab hoiustada kõike muud, mida iga päev vaja ei lähe.

Manufaktuuris kohtuvad funktsionaalsus ja esteetika, roheline mõtteviis ning tippasemel arhitektuur, luues ideaalse elupaiga, mis on loodud tänase päeva ja homse tuleviku jaoks. Just siin leiad kodu, mis vastab sinu vajadustele.

ENT SELLEGA KVARTALI ARENG EI PIIRDU. PEAGI ASTUTAKSE SAMP EDASI NING ALUSTATAKSE MANUFAKTUURI 12 HUBASTE KORTERMAJADE RAJAMIST.

PLAN & DESIGN YOUR OWN HOME!

Spacious and distinctive apartments will be created in the historic Factory building, each reflecting the personality of its occupants. The building's distinctive architectural features - with ceilings over 4 metres high and floor-to-ceiling arched windows - create a sense of luxurious spaciousness. In addition, the red brick and limestone walls add character and bear witness to the building's industrial past.

Future residents will have the opportunity to design a home according to their own preferences and to realise even the boldest ideas. Apartments can be designed to be completely unique, with room for flexible solutions. Instead of standard solutions, you can even draw your own home plan.

FUTURE RESIDENTS WILL HAVE THE OPPORTUNITY TO DESIGN A HOME ACCORDING TO THEIR OWN PREFERENCES AND TO REALISE EVEN THE BOLDEST IDEAS.

The support of an interior designer can help you to use every square metre thoughtfully and provide creative solutions. Do you want to build an apartment wide or tall? Freestanding allows you to do this over several floors or by adding a second level for versatility.

Unique elements, such as a conservatory or courtyard, can also be planned. The ground floor apartments, on the other hand, have lovely terraces perfect for enjoying a morning coffee in the fresh air.

The factory has been designed with many environmentally sustainable solutions that are often not seen in residential buildings. The Energy Class A building uses resource-efficient heating and cooling solutions. In addition, the building is equipped with thermally controlled forced ventilation and cooling in all the apartments to keep you comfortable even during the longest heat waves. Energy-efficient and sustainable technological solutions make it not only an environmentally friendly place to live, but also one with a high-quality indoor climate.

Thanks to these solutions, Factory's homes are inspiring and personal, as well as sustainable and sustainable, fitting the needs of both modern city dwellers and families who value peace and privacy.

A HOME FOR FAMILIES OF ALL SIZES

New homes have just been completed in the Manufaktuuri quarter at Manufaktuuri 7. The building attracts the eye with its distinctive architecture, where closeness to nature and modern design

form a harmonious whole. The multi-coloured green brick tiles of the façades are combined with natural wooden details, and the stylish balconies, where residents can enjoy the sun and a morning coffee, catch the eye. The natural style offers aesthetic pleasure and takes the occupant away from the urban environment. Although residents from the area and further afield have already moved in, some apartments are still vacant and awaiting new neighbours.

But this is not the only development in the quarter. Soon, a step forward will be taken and the construction of the cosy apartment buildings at Manufaktur 12 will begin. These A-grade buildings will offer comfort and thoughtful layouts to meet the expectations of residents of all ages and lifestyles. Apartments range from compact one-bedrooms to spacious four-bedrooms, offering something to suit all tastes. Spacious windows and large windows connect to the surrounding

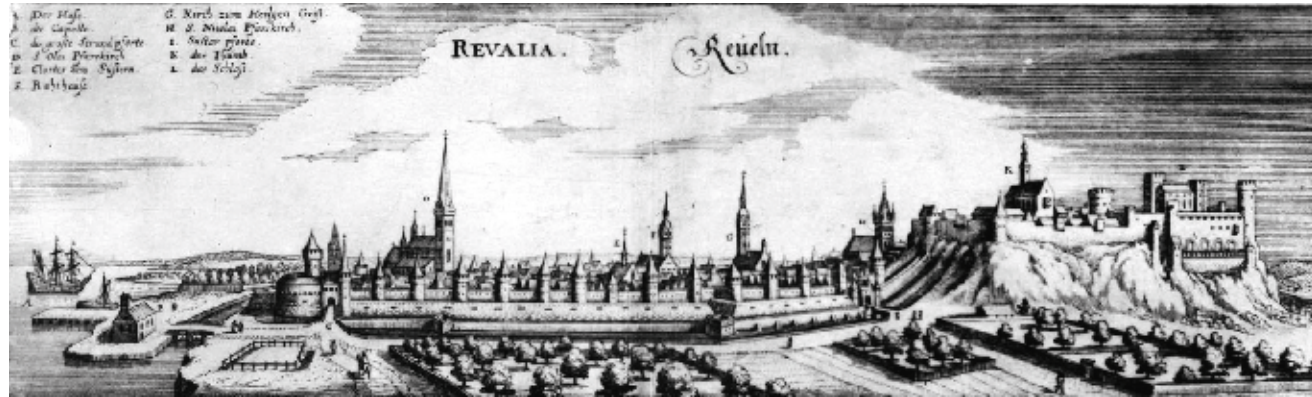
greenery, providing plenty of natural light and the opportunity to enjoy the sunshine without leaving home. The use of wood in the façade and finishes, on the other hand, gives the house a cosy and warm feel.

The use of modern green technologies and a sustainable mindset are an integral part of Manufaktur 12. Alongside cutting-edge technologies such as smart home solutions and central heating, sustainability is also a priority. Bicycle and trolley storage, convenient bike parking, and underground parking for cars are provided for residents. In addition, residents can store anything they don't need daily in the storage rooms.

The Manufactory combines functionality and aesthetics, green thinking, and cutting-edge architecture, creating an ideal living space designed for today and tomorrow.

It's here that you'll find the home that's right for you.

Vaade Sitsi mäelt

Sitsi on Põhja-Tallinna asum, osaliselt kõrgendikul, osaliselt Kopli poolsaare suunas laskuval madalikul. Ilmselt just Sitsi mäelt on jäädvustatud Tallinna kuulsad ajaloolised gravüürid 17. sajandil. Nendelt Oleariuse, Gotheerisi, Meriani jt autorite töödelt avaneb vaade vanalinnale, Toompeale ja sadamale.

Tekst ja fotod PULSS

Asum piirneb Paljassaare, Karjamaa, Pelguranna ja Pelguranna asumiga. Sitsi asum pindala on 0,45 km². Seal elab umbes 4000 inimest, aga jõuline kinnisvaraarendus manufaktuuri alal toob lähiaastatel elanikke kindlasti juurde.

Sitsi asum on tekkinud 19. sajandi lõpul ja saanud nime Balti puuvilla ketramise ja kudumise vabriku järgi, mida rahvasuus kutsuti Sitsi vabrikuks. Rahvasuust on tulnud ka väljend „Sitsi litsid“, nii nagu siinset naistest koosnevat töötajaskonda tsaariajal kutsuti. Naised tegid iga päev rasket tööd: kudumine, ketramine, töö kangastelgedega taga, saatjaks vahetpidamata töötavate masinate meeletu müra, nii et kõnelemiseks tuli kasutada žeste ja kehakeelt. Kuumaks köetud õhk, puuvillatolm, pikad töötunnid, madal palk ... Vabrik oli omaette linnak, seal oli töötajatele kõik vajalik kohapeal olemas.

AJALUGU

Sitsi asum tänavad ongi enamasti puuvillavabriku mõjul nime saanud: Kanepi, Lina, Lõime, Manufaktuuri, Niidi, Niidi põik, Puuvilla ja Sitsi. Asumit läbivad ka Kopli, Paavli ja Sõle tänav.

Praeguse Sitsi asum aladel asus keskajal muldvalliga piirdeaed, mis ulatus Tallinna lahest Kopli laheni. See takistas huntide pääsu Koplisse, mis oli tollal kasutusel karjamaana ja ka linlaste meelispuhkekohana. Koplisse avanev värav oli Sitsi mäel, kus lähedal asus ka kõrtsihoone. Kuni 19 sajandi lõpuni elavnes piirkond vaid nädalavahetustel, kui linlased käisid Koplis grüünes piknikul või küllastati linna suurimat, Kopli surnuaeda!

MUUTUSTE AEG

Suure muutuse piirkonna arengusse tõi vabriku rajamine, mille ehitamist alustati 1899. aastal. Tegemist on linna ühe suurema ja kindlasti ühe kõige pikema hoonega: rohkem kui 230 meetrit! Tehasega koos rajati ka töölisasula, kuhu ehitati vabriku kulul kool, hiljem ka lasteaed ja ambulatoorium. Ehitati ka saun-pesumaja.

Balti puuvillavabrik oli 1920. aastatel linna suuremaid ettevõtteid. Samal ajal rajati Niidi, Lina ja Puuvilla tänava piirkonda Sitsi aedlinn, planeeriti sada krunti. Suur osa selle aedlinna asukatest töötasid vabrikus. Lõime tänavale hakati aastatel 1940–1941 ehitama nn rahvakortereid.

Sitsi aedlinna miljöö sai tugevalt kahjustada 1970. aastate lõpus, kui piirkonda hakati ehitama sinise kattega paneelmaju Nõukogude sõjaväelaste peredele.

VIEW FROM SITSI HILL

Sitsi is a settlement in the North Tallinn district of Tallinn, partly on a hill, partly in a valley. The historical engravings of Tallinn from the 17th century are drawn from Sitsi Hill. They offer a view of the Old Town, Toompea, and the harbor. By Olearius, Goetheeris, Merian, and others.

The Sitsi settlement covers an area of 0.45 km². Almost 4,000 people live in the settlement, but the vigorous real estate development in the Manufaktura area will surely bring more growth in the coming years! The settlement of Sitsi originated at the end of the 19th

century and was named after the Baltic Cotton Spinning and Knitting Factory, popularly known as the Sitsi Factory.

HISTORY

In the Middle Ages, the area of the present settlement of Sitsi was the site of a moated enclosure that stretched from Tallinn Bay to Kopli Bay. This fence prevented wolves from entering Kopli, which at that time was used as a pasture and also as a resting place for the people of Reval. The gate to Kopli was located on Sitsi Hill, where the inn was also located nearby. Until the end

of the 19th century, the area was lively only at weekends. When locals went to Kopli for a green picnic or to visit the city's largest, the Kopli cemetery!

A major change in the development of the area was brought about by the establishment of the Baltic Cotton Spinning and Weaving Factory, the construction of which began in 1899,

In the 1920s, the beautiful garden town of Sitsi was built. Sitsi's garden town milieu was severely damaged in the late 1970s when blue-roofed prefabricated houses for Soviet military families were built in the area.

MIS ON TÄNA ALAHINNATUD?

Dirigent PAAVO JÄRVI räägib – küll oma mätta otsast, mida ta mõistagi kõige paremini tunneb –, et meie tänases päevas on puudu millestki, mis päriselt aitab leida ühisosa, tekitada inimesele omaseid emotsioone, sügavamat mõtetegevust ja soodustada koostöövaimu edukaks tegutsemiks.

Mie kaasaegses maailmas, kus tähelepanu on üürrike ja popkultuur soosib kergesti seeditavat sisu, on sümfooniaorkester kui selline sügavalt alahinnatud pärl. Sümfooniaorkester ei ole pelgalt eliitkunsti bastion: see esindab ideaalset ühiskonda, kus valitseb harmoonia ja koostöö. Olenemata taustast, rassist või isiklikest eelistustest, teab orkestri iga liige oma rolli, kuulab teisi ja töötab ühise eesmärgi nimel, et luua parim esitus.

Orkester on nagu ideaalse ühiskonna mikrokosmos. See koosneb tunnustatud kontsertmeistritest ja muusikutest, kes teevad ühise eesmärgi nimel koostööd, aga ka kompromisse, taandades oma arvamuse. Otsustamine on orkestris demokraatlik, kuid allub siiski hierarhiale. Muusikud usaldavad ja järgivad dirigendi visiooni, säilitades samal ajal teatud sõltumatus ja isikliku väljenduse. See õrn tasakaal peegeldab hästi toimivat ühiskonda, kus inimesed töötavad koos, austades samal ajal juhtimist.

Tänases kultuurikliimas on orkestrid marginaliseeritud, mis sageli tõrjub kõrvale intellektuaalsed püüdlused ja sügavad kunstilised eesmärgid. Neid tajutakse ekslikult elitaarsuse sümbolitena, kuid tegelikkuses kehastavad need vastupidist.

Klassikaline muusika on midagi enam kui lihtsalt meelelahutus: selle eesmärk on tekitada mõtteid ja mõtisklusi. Kuid selle tajutav keerukus ja vähenev kokkupuude erinevate kogukondadega, tähendab, et paljud peavad seda kättesaamatuks või ebaoluliseks. See on tõsine eksiarvamus. Klassikaline muusika on inimtsivilisatsiooni kroonika, mis on kirjutatud muusika keeles. See jäädvustab meie kollektiivse teekonna emotsionaalseid ja intellektuaalseid sügavusi.

Oma rikkaliku, kuid keeruka repertuaariga, mille on loonud sellised geeniused nagu Beethoven, Mozart, Mahler ja Stravinsky, väärib sümfooniaorkester suuremat tunnustust ning kaitset. See on inimliku kultuurilise väljenduse tipp, mis peegeldab meie ühise pärandi nii keerukust kui ka peensusi.

Sümfooniaorkestreid peaks kaitsma UNESCO, tagades nende tunnustamise ja säilimise tulevastele põlvetele. Meie kunstiliste saavutuste rikkuse ja mitmekesisuse säilitamiseks on tähtis tunnustada orkestrite hindamatut panust meie kultuuristruktuuri.

Paavo Järvi on Grammy auhinnaga pärjatud Eesti–Ameerika dirigent. Ta on Zürichi Tonhalle-Orchesteri muusikajuht, Bremeni Deutsche Kammerphilharmonie kunstiline juht ja Pärnu muusikafestivali ning selle Eesti festivaliorkestri asutaja. Artikkel on tõlgitud autori loal väljaandest NY Times.

KUIDAS ON EESTI ETTEVÕTETEL AASTAL 2024 LOOD KÜBERRÜNNETEGA?

„Mõjuga küberintsidentide hulk on aastaga suurenenud veerandi võrra,“ toob välja KPMG küberturvalisuse valdkonna juht MIHKEL KUKK. „Riigi Infosüsteemi Ameti aastaraamatus on üksikasjalik statistika ja ülevaade küberrünnakutest riigis. Ent see on vaid jäämäe tipp.

Nagu ka uudistest näha, on endiselt suur probleem rünnakute tuvastamine. Näiteks on mitmest riigiasutusest välja viidud sisekasutamiseks mõeldud infot, või juba varasem apteegiketi kliendiandmete leke. Mõlemal juhul oli tuvastamise hetkeks ründaja oma töö juba teinud ja saanud kätte selle, mida soovis,“ kommenteeris Kukk.

KÜBERTURVALISUSE TAGAMISEKS ON VEEL PIKK TEE KÄIA

KPMG rahvusvaheliste ja Eestis korraldatud uuringute põhjal saame öelda, et küberturvalisus on viimase kümne aasta jooksul olnud ettevõtete tegevjuhtidele väga oluline ning viimastel aastatel kerkinud isegi peamiseks äririskiks.

Kahjuks aga ei ole küberriske maandav tegevus ohu teadvustamisega jõudnud sammu käia. Endiselt hindavad ettevõtted oma küberturvalisust paremaks, kui see tegelikult on.

Paljudel ettevõtetel on küberturvalisusest sama arvamus nagu näiteks autosõidu kohta: enamik arvab, et nad on keskmisest paremad autojuhid ja usutakse, et ju ikka on kõik keskmisest paremini. Tegelikkus, auditeerimine ja tehniline testimine seda kahjuks 80% juhtudel ei kinnita.

Lisaks planeeritakse ka vahendeid saageli valesi. Tihti eeldavad kliendid, et kui neil on ettevõttes IT-meess või IT-partner, siis sellega kaasneb automaatselt ka turvalisus. Kuid enamasti on IT-inimeste

roll hoida ettevõttes tuled põlemas ja pakkuda kasutajatuge, paremal juhul tagada viirusetõrje. Sellest aga tänapäeva maailmas turvalisuse tagamiseks ei piisa. Tihti pole ka ettevõtteid teenuseosutajat elementaarselt kontrollinud ega vaadanud, kas lepingus üldse mainitakse midagi turvalisuse kohta või kas see on ettevõtte riskidest lähtuvalt piisav. Veel vähem asutusi on kasutanud kolmanda osapoole auditit, et veenduda, kas ka päriselt on turvaline ja IT-meess või teenuseosutaja teeb oma tööd nii, nagu oodatakse.

Foto Jake Farra

AI ON TOONUD UUED OHUD

Tehisintellekti tulek on muutnud olukorda märkimisväärselt ja tõenäoliselt on ebameeldivamad asjad veel ees, märke sellest on juba näha. Tänu üha paremale audio- ja videotöötlemisele on juba praegu väga kerge kehastada ettevõtte juhiks või kellekski teiseks ning nõnda manipuleerida vastaspoolt endale sobivalt tegutsema. Ilmselt areneb see võimekus lähiaastatel sellisele tasemele, et telefonikõnes või Teamsi koosolekul polegi võimalik enam aru saada, kas räägid küberkurjategijate või õige inimesega. See omakorda kujundab keerulise olukorra, sest tekib küsimus, kuidas peaks üldse suutma kindlaks teha, kellega on teisel pool ekraani päriselt tegemist.

AUTOMATISEERIMISEGA KAASNEVAD RISKID

Näiteks tööstus- ja tootmisettevõtetel on automatiseerimisega seoses

omakorda suured riskid. Riigi Infosüsteemi Ameti küberteekaardi program on aidanud paljudel ettevõtetel teha esimesi samme, et mõista oma küberturvalisuse olukorda ja loodetavasti planeerida ka järgmiseid samme ning pikaajalist tegevust turvalisuse parendamiseks. Selles valdkonnas on tihti probleem, et lahendused peavad töötama aastakümneid ja nende

uuendamine ning väljavahetamine on väga kulukas.

Seetõttu tuleb tööstusautomaatika-lahendusi kaitsta eraldamisega, mis tänapäeval on aina keerulisem, sest enamasti soovitakse luua väga palju erinevate lahenduste ühendusi. Tootmisest tahavad saada infot äripoolse inimesed, kolmanda osapoole hooldajad vajavad kaugligipääse jne. Seega on üsna keeruline tagada,

et maksimaalselt oleks piiratud ligipääs tootmislahendustele, see nõuab ka pidevat haldust ja seadistamist.

KUIDAS KAITSTA OMA ETTEVÕTET?

Enne kaitsemeetmete väljatöötamist ja rakendamist on vaja mõista, milline on ettevõtte olukord päriselt. Seda on ettevõttel endal üpris keeruline teha. Pigem

TEHISINTELLEKTI TULEK ON MUUTNUD OLUKORDA MÄRKIMISVÄÄRSELT JA TÕENÄOLISELT ON EBAMEELDIVAMAD ASJAD VEEL EES, MÄRKE SELLEST ON JUBA NÄHA.

võiks kasutada kolmanda osapoole abi, et olukord kindlaks teha ning selle põhjal koostada teekaart, mis probleemidega ja mis järjekorras on tarvis tegeleda. See annab ka korraliku ülevaate ja arusaama, kas ettevõtte küberturvalisuse tagamiseks tehakse piisavalt või on vaja leida lisavahendeid, et vähendada küberründe ohvriks langemise ohtu. **LOE LISAKS KÜBERKAITSE.EE.**

Heerold, kes käib lõviremondis

„Olen rahvuslane, läbinisti eestlane, nüüd juba kolmanda põlvkonna tallinlane,“ ütleb meie kõige kuulsam linnagiid, kunstiteadlane ja Tallinna legendide tundja JÜRI KUUSKEMAA (82).

Tekst Thea Karin
Fotod erakogu

Jüri teab, et juba 500 aastat tagasi käisid tema esivanemad Rebalast Tallinna raekoja ees Suurturul kauplemas. „Meie keerulistel aegadel on paljudki Eestist lahkumas, kuid mina tean, et kuulun siia ja – siia ma ka jään,“ kinnitab Kuuskemaa.

Restorani Olde Hansa kolmandal korrusel on Tallinna-vaade, millele võib lähemal uurimisel ära tunda konkreetseid isikuid, sealhulgas linna heeroldi, linnavalitseja ametniku, kes kuulutab linnarahvale tähtsaid sõnumeid või midagi muud olulist, ja kellena kujutatakse ei kedagi muud kui Jüri Kuuskemaad. Jüri on aastaid heeroldina osalenud nii kõikvõimalikel linna üritustel ja vanalinna päevadel kui ka vedanud televisioonis saadet „Heeroldi jutud“. Ta on kohe äratuntav oma punases kostüümis, mille kavandas teatrikunstnik Agu Püüman. Jüri muheleb, et tema on ainuke tallinlane, kes käib lõviremondis, sest kostüümi kaunistava vapi kolme lõvi aplikatsiooni tuleb vahetevahel kleepimas käia.

Olde Hansaga on seotud ka Jüri sõrmus, millele omaniku väljamõeldud moto: „Armastusega tehtud toit“. Kujundatud Pirita kloostrinunnasõrmuse järgi: ehtel pada, süda ja kiired. Selle sõrmusega tunnustab Olde Hansa, mille konsultant Jüri restorani algusaastail oli, oma teenekaid kaastöötajaid. Talle kuulub kuldne sõrmus.

LOSSIPOEG

„Minust sai 22-aastasena lossipoeg,“ meenutab Jüri. Selleks jäi ta 45 aastaks, olles kunstimuuseumi teenistuses. „Sellest ajast olin Niguliste kirikus 15 aastat nagu ilmalik preester,“ muheleb ta. Töö muuseumis aitas vabaneda hingelistest piduritest ja avas tee enda harimisele. Põhjalikult hakkas ta uurima ka Tallinna vanalinna, lugedes kõike, mis oli kättesaadav eesti, saksa või vene keeles.

Kadrioru pargi ajalugu uurides leidis ta andmeid Peter I ajast ja õppis lugema vana vene keelt. Lisandusid uuringud arhiivides nii

Tallinnas kui ka Tartus, Moskvas ja Leningradis. „Arhiivimaterjale oli ülipõnev otsida,“ tunnistab ta, „niisama põnev, nagu kellegi teise jaoks jahil käimine või detektiivitöö.“ Teooriat täiendasid jalutuskäigud vanalinnas: ühel päeval pühendus ta välisustele, teisel eeskodadele või õuedele, kuhu aga vähegi ligi pääses. Tutvus restaureerijate ja nende kaudu hoonetega.

JAGAMISE SOOV JA APLAUS!

„Mul on vana õpetaja kompleks,“ täheldab Jüri, et algas see 1975. aastal. See tähendab, et omandatud teadmisi tahab Jüri teistega jagada. „Kui kirjutaksin teaduslikult, siis loeks mind vast 50 kolleegi ja ülejäänud haigutaksid,“ selgitab ta, miks ta on valinud esseeliku stiili, kasutab vähem võõrsõnu ja lisab avardavaid selgitusi. Vana õpetaja kompleksi toetab Jüri sõnul tema hea mälu. Ta lisab, et Tallinna iga hoone kohta võiks ta rääkida pikalt ja palju lugusid: „Jalutuskäigud ja loengud mulle meeldivad ja siis – meeldib ka aplaus!“

Jüri meenutab oma kunagise õpetaja Voldemar Vaga ütlust, et kunstiajaloolase eriala ei tee ei rikkaks ega kuulsaks. Praegu ajaloolane seda vaadet täielikult enam ei jaga, sest ta on tunnustusena saanud Tallinna suurima auraha, vapimärgi, riikliku Valgetähe IV järgu teenetemärgi, Prantsuse auleegioni rüütliristi, Saksamaa ja Portugali teeneteristid, Oranje-Nassau ordu ohvitseriristi, EELK Maarjamaa risti, raemedali ... „Mul on olnud privileeg ja väga huvitav kunstiajaloolasena jalutada Tallinnas ka kroonitud päid ja presidente,“ ütleb Jüri rõõmsa uhkusega hääles.

OLEKS OLNUD RAESEKRETÄR?

Vastuseks küsimusele, kes ta oleks tahtnud keskaja Tallinnas olla, näeks Jüri end minevikus hea meelega olnud näiteks raesekretär. Sellega oleks ta tollases ühiskonnas kuulunud Suurgildi ja kõrgklassi ning tundnud hästi linna elu. „Oleksin tahtnud elada 16. sajandi esimesel poolel,“ ütleb Jüri, „sest siis oli majandus kuni 1558. aastani edukas, Tallinnas tehti head äri. Ainult 1524 oleks

olnud kurb aasta, kui reformatsiooni murranguga rüüstati katoliiklikke kunstiteoseid,“ nendib kunstiajaloolane. Teise võimalusena oleks Jüri arvates ehk täitsa vahva olnud elada tallinlasena keisrinna Katariina II ajal kuni Napoleoni-vastaste sõdadeni.

VANA TALLINNA TIPP KÜMME

„Tallinna teeb eriliseks linna paekivigootika,“ ütleb Jüri, „mille suurepärase näide on Põhja-Euroopa ainuke gooti stiilis raekoda, samuti raeapteek, mis on vanim järjepidevalt tegutsenud apteek sama koha peal Euroopas.“ Tallinna tipp kümne vaatamisväärsuse hulka kuulub tema sõnul Olevisti kiriku torn, mis alates rajamisest püsis 175 aastat (159 meetrit) maailma kõrgeima ehitisena. Alles 1881 purustas selle rekordi Ulmi Münsteri torn (164 m) Saksamaal. Muljetavaldavalt on Tallinnas säilinud linnamüür oma tornidega. Tähelepanuväärsed on ka keskaegsete kaupmeeste ja käsitööliste ühiskondlikud hooned. Kunstiteostest kõneledes toob Jüri esile Bernt Notke „Surmatantsu“.

„Rahvusvahelises plaanis on kõrgtasemel ka arvukas vappepitaafide kogu Toomkirikus,“ märgib Jüri. Heeroldi sõnul on linnas eriline on ka see, mida silm kohe ei haara. Vanalinna tänavavõrgustik pärineb põhiliselt 13. sajandist. „Tallinn on olnud nagu nägus rikas pruut, kellel palju vägivaldseid kosilasi,“ sünab Jüri Kuuskemaa Tallinna mineviku kohta. Praegu meelitas Tallinn ka sellega, et kuulub UNESCO maailmapärandi nimekirja.

VANALINNA VÕLU JA VALU

Jüri soovib, et vanalinnas oleks rohkem elanikke! Ta meenutab, et 1960. aastate alguses arutati

ju vanalinna lammutamist. Siis elas seal 15 000 elanikku, õhus oli tunda söepõletusahjude haisu ja inimesed kolisid meelsasti ära ning jätsid vabanenud ruumid büroodele ja ladudele. „Praegu elab vanalinnas vähem kui 3000 inimest,“ ütleb Jüri. Kui ametiasutused ukseid sulgevad, jääb vanalinn üsna inimtühjaks. Pindu üüritakse välja juhuturistidele, kes ei hooli ja põhjustavad Jüri sõnu kasutades „kolestamise“.

Arhitektuuri külje pealt leiab ta, et vanalinn peaks säilitama oma ajaloolise näo, sinna ei tohiks ehitada moodsaid hooneid, nagu on juhtunud Viru tänava otsas. „Seal on liiga suur visuaalne kontrast,“ leiab ta ning rõhutab, et märksõna on siin „sulandumine“. „Ei tohiks muuta vanalinna klaasplekiliseks, sest seda on väljaspool niigi palju,“ ütleb Jüri „kinni tuleks pidada maailmapärandi reeglitest.“

Ka Estonia teatri juurdeehituse kohta on Kuuskemaal selge arusaam. Hoone on talle emotsionaalselt südamelähedane, sest tema vanaema Betty ja vanaisa August Kuuskemaa olid juba esimese teatritrupi näitlejatena Estoniaga seotud. Vanaema võttis teda lapsena teatrisse sageli kaasa ja seetõttu on pärast sõda taastatud Estonia Jürile eriti koduselt omane ning ainumõeldav.

VISUAALNE NAUTIJA

„Olen nautija,“ ütleb Jüri enda kohta, „esmajärjekorras visuaalne nautija, söömisel ja joomisel tagasihoidlik, aga toredaid esemeid nähes olen kosmopoliit.“

Jüri ja tema abikaasa Aet Kuuskemaa kodus leiab osavalt ning kaunitl ära kasutatud võimalused eksponeerida seda, mis kogujahing on siin ja seal leidnud. Kogujapisik tuli Jüri ellu 1960. aastate keskpaiku koos ikoonide restaureerija ja parima asjatundja Nikolai Kormašoviga tolle ateljees. Seal tekkis soov saada endale kaitsepühak püha Jüri ikoon. Reisil Ida-Karjalas Tuulemägede külas leidiski ta püha Jüri ikooni. „Patroonina selle kaitse toimib,“ ütleb Jüri „ja koos püha Martiniga tagavad need ka hea une,“ muheleb ta ja viitab kahele baroksele küünlajalale seinal.

EXEGI MONUMENTUM

Jüri on palju ära teinud, rõõmustanud miljooneid oma lõputute lugude ja legendidega. Ja tõusnud ise kui legendiks. Ja ringilikuks monumendiks.

„Aeg aga muutub,“ ütleb Jüri. Koos linnavalitsuse vahetumisega jäid ära „Heeroldi jutud“ televisioonis. Ka Kuku raadios 30 aastat kõlanud „Muinsustervitus“ saates „Memoria“ on vaikinud. „Aja muutus näitab end ka suhtluses,“ märgib Jüri. Nii sai ta ainult teate telefoni, et saade lõpetatakse. Edasi aga ilmuvad artiklid „Kleio mäletab“ Postimehes.

Ühele inimesele kaugest ajaloost püstitaks Jüri Kuuskemaa aga ausamba! Kui tööle näkku vaadata, siis elu keskaegses Revalis tõmmati ju käima tänu Taani kuningas Valdemar II-le ja tema paremale käele, Lundi peapiiskopile Andreas

Sunesenile. Oma aja ühe harituma mehe Suneseneni määras kuningas Eestimaa esimeseks asehalduriks. Lisaks ajalooallikate nappidele ridadele on praegu ehk ainsaks mälestiseks Andreas Sunesenist Tallinnas paar ilukirjanduslikku raamatut. Arvatakse, et tema haigestumine leeprasse tingis Jaani seegi rajamise linnas ja ka tagasiastumise asehalduri kohalt. „Oleks minu olemine,“ ütleb Jüri Kuuskemaa, „võiks püstitada ausamba Andreas Sunesenile – ta vääriks seda.“

Aet ja Jüri Kuuskema Tallinna silueti taustal.

A THOROUGHbred TALLINER

"I am a third-generation talliner," says our most famous city guide and art historian JÜRI KUUSKEMAA (82). Jüri knows that already 500 years ago his ancestors from nearby Rebala went to Tallinn to trade at the Town Hall Market.

"I have an old teacher complex," says Jüri. This means that Jüri wants to share his knowledge with others. "If I were to write scientifically, I'd probably be read by 50 colleagues and the rest would yawn," he says, explaining why he has opted for an essayistic style, using fewer foreign words and adding extensive explanations. The old teacher's complex is backed up by his good memory. He adds that he could tell a long story about every building in the Old Town. "As a guide, I've had the privilege of walking around the crowned heads and presidents," says Jüri with pride in his voice.

When asked who he would have liked to be in medieval Reval, Jüri would have picked up to have been the city secretary. In the society of the time, this would have made him a member of the Great Guild and he would have known city life well. "I would have liked to have lived in the first half of the 16th century," says Jüri, "because until 1558 the economy was booming and Tallinn was doing good. Only 1524 would have been a sad year when Catholic art was plundered during the Reformation," says the art historian.

"What makes Tallinn special is the city's limestone Gothic architecture," says Jüri, "an excellent example of which is the only Gothic Town Hall in Northern Europe, as well as the Old Pharmacy House, the oldest continuously operating one in the same location in Europe. "Among Tallinn's top attractions," he says, "is the tower of the St. Olaf's Church, which stood as the tallest building in the world for 175 years (159 m) since its construction." The city wall with its towers is impressive, of course. In general, the medieval houses of merchants and craftsmen are worth seeing. When it comes to art, Jüri highlights Bernt Notke's Dance of Death. "The collections of coats of arms in the Dome Cathedral are also of a high historical value," says Jüri. The streets in the Old Town date from the 13th century. And the list goes on...

If he had his way Kuuskemaa would erect a monument to a man from the beginning of the town, Andreas Sunesen! "Life in medieval Tallinn-Reval began thanks to the Danish King Valdemar

Jüri kodus on ka lapselapsed alati oodatud.

II and his right-hand man, the Archbishop of Lund, Sunesen. One of the most educated men of his time, he was appointed by the king as the first deputy governor of Estonia. Also sort of the first mayor of the developing town Revalia in the early 1220s. **P**

Oi külad, oi kõrtsid

Kulla söber, saaks öhtul kokku, võtaks mõne õlle, lobiseks veidi ilmast, inimestest ja muust? – Suurepärase mõte! Kindlasti saame. Aga kus? – Eee ... no ma nüüd mõtlen ...

Tekst ja fotod PULSS

K

ohti, kus saab õlut ja sobivat süüa, pole õnneks vaja tikutulega otsida. Tõsiasi aga on, et ainult neist kahest ei piisa, midagi on veel tarvis. Selle tõsiasi nukker kinnitaja on Karja Keldri saatus. Tükk aega oli see Tallinna menukaim õllekas, kus mõnikord oli suisa võimatu kohta leida. Siis aga puksiti kõrtsi pidanud pubikett ruumidest välja, tuli uus tegija ja hakkas kõrtsi edasi pidama. Põhimõtteliselt oli kõik peaaegu sama, ainult et eluvaim hääbus ja nüüd on see kõledavõitu turistikas.

Mis on see miski, mis hoiab õllekal elu ja kunded sees ning humalalipu kõrgel? Kui sellele nii lihtne vastata oleks, siis pulbitseksid kõik kõrtsid. Puls käis ja uuris, millistes pealinna õllekõrtsides käivad kõrgel õllelained, kus kesvamärjuse valik on tasemel ning selle kõrvale pakutav söök ka.

füüsikaseadusele hakkab burksist välja voolama. Kes teravamalt söögielamust tahab, sel tasub võtta vürtsikad kanatiivad, on mõnusalat sahvtsised.

Kena koht, eriti kui keset suuremat ostlemistuuri tekib soov maha istuda ja end klaasikese õllega kosutada. Hinnatase on küll kallimapoolne, kuid üks asupaik mängi siin oma osa.

2. BEER AND BARREL SAUNA 10

Millal te viimati õlle kõrvale karuliha söite? Ei mäleta või polegi? No seadke siis sammud vanalinna gastropubisse Beer and Barrel. Mesikäpa kintsu lauale ei tooda, kuid karulihapelmeene saab küll.

Õlu pole ainus odrajook, mille pärast Sauna tänavale Beer and Barrelisse minna, ka viskivalik on silmapaistvalt korralik. Õllekraanid on vallutanud pruulikoda Tanker, pudelis saab nii sama tootja eripruule kui ka laia valiku Belgia, Saksa, Briti ja Tšehhi õllesid.

Toidukaart on samuti pikk ja siit leiab ka sinimustvalge lipukesega tähistatud kohaliku köögi esindajaid, nii kiluvõileiba (tahate proovida, kas kiluvõiku sobib paremini Jaapani või Islay viskiga?), verivorste hapukapsa ja pohlamooisiga (12,90), kohakala ja seakarbonaadi. Eraldi jaotuse on pälvinud pelmeenid ja siit leiab neid väga erinevate täidistega. Karuliha ja kadakamarjadega pelmeenid pole odav elamus (24,90). Metssea ja seentega pelmeenide ports on 7 eurot odavam ning sealt alates lähevad hinnad aiva

alla. Searibid *coleslaw*-salati ja kartuliga (16,90) on priske ning tõhus portsjon. Liha on hästi küpsutatud, kondid tulevad vupsti välja ning lõik on suur.

Kes eelistab robustsema õllelibistamiskohta ja seda, et kõrtsis saab kõhu täis mitte ainult maitsvalt, vaid ka korralikult, jääb selle kohaga kindlasti rahule. Beer and Barrel on kõrvumööda ka neile, kes eelistavad bluusi ja rokkivamat traadimuusikat, sest seda seal kõlaritest lastakse.

3. DRINK BAR & GRILL VÄIKE-KARJA 8

Võib-olla mõne aasta, võib-olla aastakümne pärast avavad humala-kummardajad Drink Bari seinal uhke sildi „Siin algas Eesti õllerevolutsioon“. See väide pole liialdus. Nimelt see kõrts hakkas esimesena teadlikult pakkuma välismaiste tootjate kvaliteetõlut, mis toonases Saku ja A le Coqi valitsetud õlleversumis pakkusid tõelist kirkastumist. Lisaks algas siit *fish and chips*'i levik Tallinna söögikohtades. Drink Bari pakutud õlletainas kala ja rohmakad friikad olid aastaid tagasi tõeline tase.

Vahepealse ajaga pole Drink Bari sisemus muutunud. Endiselt on laes Union Jack ning kraanid ja külmik täis suurepäraseid pruule. Ka õhkkond on sama mõnus ja kodune. Inimesed sumisevad sõbralikult leti ääres ja laudade taga, telekatest tuleb sporti mahakeeratud heliga ning musa on hea. No mida ühelt kõrtsilt veel tahta!

roa valmistamisel on köök küll harju keskmisel tasemel.

4. NUNNE ÕLLEKODA NUNNE 18

Pühendunud õllesõbra kõrvad peaksid tuhinal liikuma hakkama, kui neisse jõuab jutt ühest vähetuntud joogikohast, kus saada ülimalt haruldast õlut. Sellist, mida valmistab vaid üks pisike pruulikoda ja mida kusagilt mujalt ei saa. No kuidas on, kõlab põnevalt ja kutsuvalt?

Sellise kõrtsi leidmiseks pole vaja kaugele minna, üks taoline asub siinsamas Tallinnas vanalinna piiril Tornide väljaku pargi ääres. Nimeks Nunne õllekoda. Hipsterite meelispaik Kalamaja jääb sellest vaid paari-kolme pudeliviske kaugusele, kuid Nunne õllekojas trehvab neid harva.

Haruldane kesvamärjake, millest jutt, on Pappa pruulikoja toodang. Nagu legend räägib, on tegemist päris kaua tegutsenud Tallinna pisipruulikojaga. Varem käis pruulmeister oma kaupa ka laatadel müümas, kuid nüüd saab tema jooki ainult Nunnest.

Õllekasse sisenejat tervitab hiiglaslik menüütahvel. Hiindu tuleb kaks korda vaadata ja siis igaks juhuks aasta meelde tuletada. No ei õnnestu leida rooga, mille eest üle kümne euro küsitakse. Näkside hinnad jäävad vahemikku 3,50 kuni 5 eurot ja põhiroad vahemikku 6,50 kuni 9,50. Siit muide leiab ka äsja UNESCO vaimse kultuuripärandi sekka kantud mulgi pudru peekoniga (7 €), suitsuseakõrvad (5 €) ja friikartulid viineritega (6,50 €). Pappa õlut saab vaadist nelja sorti: porterit, punast, kuldset ja nisu, hinnaks 3,50 väikese ning 4,50 poole liitri eest. Ausa käsitööõlle eest on see üpris mõistlik hind. Kusjuures proovitud porter on väga hea.

Nunne burger on menüü kalleim roog hinnaga 9,50. Lauda jõuab see

kiiresti, aga ei osutu päris selleks, mida eeldatud. Ilmselt oleks „Nunne lihavoileib friikatega” märksa täpsem nimetus. Burksikukli asemel oli kandiline pehmik grillilt läbi lastud ja hakklihakotleti asemel oli praelihalõik. Burgeriks nimetati selliseid roogi eelmise sajandi lõpus.

Sellest kulinaarsest äpardusest hoolimata on Nunne õllekoda koht, kuhu õllesõbral on põhjust sagedamine asja teha. Õlu on hea ja koht mõnusa vana kooli vaibiga.

5. BWB VANA-VIRU 6

Mis seal salata, nimi pole sellel paigal küll kuigi õnnestunud. Kuidas kõlab „Lähme bee-vee-beesse” või teeme „bee-kaksisvee-bees mõne õlle”? Ja mida see BWB üldse tähendab? Kui kõlanud on vihje, et tegemist on Belgia stiilis gastropubiga, siis pärast pisukest ajuragistamist kargab pähe, et äkki tähendab see Belgiat, vahvleid ja õlut. Ja nii ongi. Aga pole nimi meest rikkunud, ei riku see ka kõrtsi.

Seest on BWB täitsa hubane ja mitu väikest ruumi võimaldavad seltskondadel omaette olla. Söögikaardi eripära on vahvlid: mitte torusse keeratavad, vaid belgiapäraselt paksud. Õlletainast vahvlid on suuremad ja tusedamad, neid pakutakse soolase kattega ning need kannavad Belgia linnade nimesid. Brugge vahvli (13 €) katteks on *prosciutto*, melon ja toorjuustu-avokaadokreem, lisaks rukola, spinatilehed, marineeritud punane sibul ja tomat. Pole just otseselt belgiapärase, kuid siiski on tegemist klassikalise kooslusega, millega mööda panna raske. Nii ka seekord. *Prosciutto* pole just kõige kõrgemast hinnaklassist, kuid piisavalt kvaliteetne. Katet on vahvlile kuhjatud korralik hunnik ja kõik on tasakaalus.

Belgia stiilis gastropubilt oleks

oodanud siiski pisut huvitavamalt valikut, kui BWB-l pakkuda on. Üht-teist siiski leiab. Näiteks kui kõrtsi vaadist voolab oivaline Belgia kolmeviljaõlu Tripel Karmeliet, hakkab õllesõbra saba juba ette heldimusest vöbisema. Aga valada seda suvalisese klaasi ... Külmikus pidevalt vahelduvate pudeliõlled korral võib silma kinni pigistada, ent kui Belgia õllele pühendunud kõrts ei suuda oma põhivalikus olevaid vaadiõllesid õigest klaasist pakkuda, on see küll piinlik.

Tõsisele Belgia õlle sõbrale on BWB pigem vahel möödammines ühe klaasi võtmise koht, paremini passib see naisterahvaste seltskonnale. Olemuselt jääb see turistikaks.

6. VANA VILLEM TARTU MNT 50

Vana Villem on iga õllesõbra vana semu. Peaaegu 30 aastat tegutsenud Eesti suurim kõrtsikett on küll aja jooksl pisut lühemaks muutunud (legendaarne Karja Kelder ja Nõmmel tegutsenud Bulldog sinna enam ei kuulu ning Bayern Böhmen on kodulehe väitel ajutiselt suletud), kuid alles jäänud kohad hoiavad kinni lihtsast valemist: mõistlikud hinnad, prisked portsud pubitoitu ja hea õllevalik.

Kõrtsiketi omanimelisi õllesid pruulib Õllenaut, nii et nende kvaliteedis võib juba ette kindel olla. Tartu maantee Vanas Villemis saab kraanist nelja (kuldne laager, punane ale, IPA ja Londoni porter) ning pudelist veel kaht (*Brilliant ale* ja *Marmor stout*) omanimelist õlut. Hinnad on käsitööõlle kohta soodsad: 4,90 poole liitri eest pole teps mitte paha.

Tartu maantee Vana Villem on kujundatud pomposes Briti pubi stiilis. Natuke kits see ju on, aga miks ka mitte. Stiilipunkt lisaks tuleb WC-s pissuaari kohale pandud polsterdatud peatoetaja eest. Rahvast on kõrtsis palju. Ühest küljest kindel kvaliteet ja teisest küljest pole selles kandis ka eriti teisi õllekõrtse.

Osso bucco (11,50 €) ei ole isegi restoranimenüüs igapäevane külaline, pubides veelgi vähem. Villem seda pakub. Punases, tomatitega versioonis ja lisandiks klassikalise risoto või *polenta* asemel kartulipuder. Tellitu jõuab lauda nii kiiresti, et ilmselgelt oli tegemist varem valmis tehtud rooga, mis kärmelt üles sojendati. Eks sellele viita ka liha ja kartulipudru temperatuuride erinevus. Roale pole aga midagi ette heita. Lihatükk on kvaliteetne ja eemaldub hõlpsasti kondi küljest. Ka kaste on kenasti maitsestatud. Igati tipp-topp kõhutäis ning *stout* passib selle kõrvale kui valatud.

Jah, Vana Villem ei peta, võib pärast einet rahulolevalt mõelda ja kõhtu patsutada.

BEER AND BITE AND SOMETHING ELSE!

In Tallinn, you don't have to go on forever looking for places to get a beer and a decent meal to go with it. But the fact is that these two things alone are not enough, you need something more. We set out to find out which of the capital's beer halls have the best beers, food, and something else to match it all.

Hop & Go, Viru Square 4. The menu is divided into two parts: burgers and wings. A nice place, especially if you are in the middle of a big shopping spree and feel like sitting down and refreshing yourself with a glass of beer. The prices are a little on the expensive side, but the location plays its part.

Beer and Barrel, Sauna 10. When was the last time you had a curry with your beer? Get your curry apples!

Beer isn't the only drink on offer, the whisky selection is also remarkably decent. The beer cranes have been taken over by the Tanker brewery, with special beers from the same brewery as well as a wide range of Belgian, German, British, and Czech beers on tap.

The food menu is also extensive and includes local cuisine, marked with a blue and white flag.

Drink Bar & Grill, Väike Karja 8. This is where the Estonian beer revolution began. It was here that this pub was the first to consciously offer quality beers from foreign producers, a real refreshment in the beer competition then dominated by Saku and A le Coq. It was here that fish and chips began to spread in Tallinn's restaurants. The beer-battered fish and crispy chips served at Drink Bar were a real treat years ago.

The interior of the Drink Bar hasn't changed in the meantime. The Union Jack is still on the ceiling and the taps and fridge are full of great beers. The atmosphere is just as cosy and homely.

Nunne Õllekoda, Nunne 18. This is where you can get the rare Pappa Brewery beers. Legend has it that this is a small brewery that has been operating in Tallinn for a long time. A huge menu board greets you as you enter the brewery. You have to check the prices twice and then a huge menu board greets you as you enter the beer garden. You have to look at the prices twice and then remember the year, just in case. Well, you won't

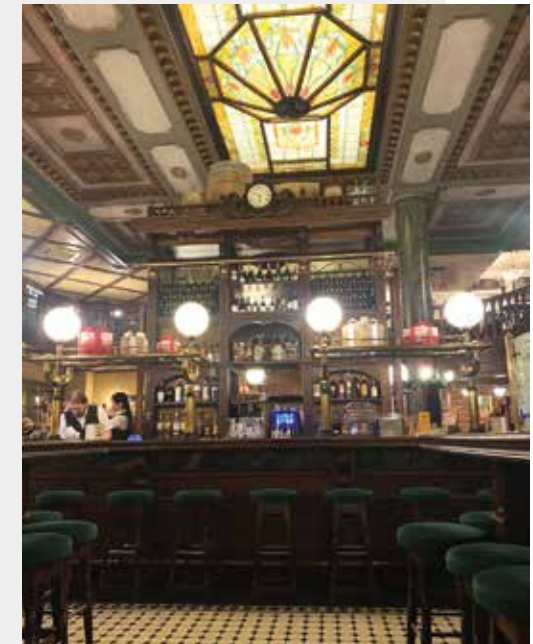
find a dish that costs more than ten euros. Very good! The beer is good and the place has a nice old-school carpet.

BWB, Vana-Viru 6. What can I say, the name of this place doesn't quite work. Inside, the BWB is quite cosy, and several small rooms allow groups to be on their own. The speciality on the menu are the waffles: not waffles in a tube, but thick Belgian-style waffles. The beer batter waffles are bigger and chunkier, served with a savoury topping and named after Belgian cities. And when the excellent Belgian Tripel Karmeliet pours from the cask, the beer lover's tail will twitch in anticipation. But pour it into any glass... For the serious Belgian beer lover, BWB is more of a one-glass affair, better suited to a female companion.

Vana Villemi Pub, Tartu mnt 50. Vana Villem is every beer lover's old mate: reasonable prices, sumptuous pub food and a good selection of beers.

Õllenaut brews the pub chain's own beers, so you can be sure of their quality beforehand. At the Tartu maantee Vanas Villem you can get four beers on tap (Golden Lager, Red Ale, IPA and London Porter) and two more (Brilliant Ale and Marble Stout). The prices are reasonable for craft beer: 4.90 for half a litre is not bad at all.

Vana Villem on Tartu Road is designed in the pompous British pub style. It's a bit cheesy, but what the heck, why not!?

KES EELISTAB ROBUSTSEMAT ÕLLELIBISTAMIS- KOHTA JA SEDA, ET KÕRTSIS SAAB KÕHU TÄIS MITTE AINULT MAITSVALT, VAID KA KORRALIKULT, JÄÄB BEER AND BARRELiiga KINDLASTI RAHULE.

Letitaguse teenindaja soovitusel on igati pädevad ja liigutab ta end kiiresti. Paraku peab ta üksi kogu kõrtsiga hakkama saama, mistõttu tekib leti ette aeg-ajalt väike saba. Eriti siis, kui mittepüsikunde valiku kohta pärima kukub.

Tellitud *fish and chips* jõuab lauda üsna nobedalt. Selgub, et vähemalt üks asi selles kõrtsis on muutunud: *fish and chips*. Paraku mitte paremuse poole. Kalapalad on väikesed, paneering kuiv ja liiga krõbe. Ka kala on kuivapoolne. Friikad on mittemidagiütlevad ning garneering masendavalt vaimuvaene. Algaastatel lakke tõstetud latt on paraku langetatud lasteaine tasemele. Sellest kõigest on siiralt kahju.

Lohutuseks tuleb jalutada külmiku juurde ja valida sealt midagi tõeliselt head. Sellega probleeme ole ja õhtu on päästetud. Drink on endiselt suurepärase koht õlleklaasi taga sumisemiseks, kuid vähemalt proovitud

GOBI – kaasaegse köögiga SAKHARTVELO

Mis roog kargab teid esimesena pähe, kui kuulete sõnu „Gruusia restoran“? Loomulikult šašlökk. Gruusia, Georgia või rahva omanimega Sakharthvelo restoran, see on ju lihavad, hõõgav grill, tulistele sütele langeva rasva särin, tomat ja sibul.

Tekst PULSS
Fotod erakogu

Pange nüüd vaim valmis! Rotermanni kvartalis tegutsevas Gruusia restoranis Gobi šašlökki ei saa! Kõigepealt, rahu! Gobis saab sütel küpsetatud liha. Ainult et selle nimi pole šašlökk, vaid *mtsvadi*. Liha ei ole eelnevalt marineeritud, vaid seda on maitsestatud soola, pipra ja vürtsidega. Täpselt nii, nagu näevad ette mägede maa küpsetamiskombed.

Mtsvadi on traditsioon ja klassikaline Gruusia köök põhineb talupoeglikel traditsioonidel, olgu see tooraine, maitsevürtsid, valmistamisvõtted või road. Gobi suhtub Gruusia kööki kui esteet-anarhist, kes lammutab vana ja harjumuspärase ning serveerib algosiseid täiesti uues kuues. Ja see uus kuub on euroopalik *fine dining*.

Eestis on see ammuli tavaline, mõelgem vaid, milliseid moodsaid roogasid teevad siinsed kokad näiteks kamast, kilust või rukkileivast. Gruusias, kus toidutraditsioonid pikemad, võib sarnast revolutsioonilist suhtumist oma rahvuskööki leida mõnes üksikus restoranis. Meie piirkonnas pole vaja isegi näppe abiks võtta – neid lihtsalt pole.

Gobi köögis juhib vägesid Gruusiast pärit peakokk Luka Hinkiladze, kes on kokana töötanud nii kodumaal kui ka mitmel pool Euroopas. Esimest korda tõi Hinkiladze Eestisse Tallinnas peetud kulinariavõistlus Bocuse d'Or, kus ta kuulus Gruusia esindusse. Sealt Gobi pidajad ta üles noppisid. Peakokk Hinkiladze käe all valmivadki Gruusia road, mis murravad traditsioone, kuid suhtuvad austavalt ja lugupidavalt nii Gruusia köögile iseloomulikesse maitsetesse, kokakunsti traditsioonidesse kui ka klassikalistesse roogadesse. See on siult endiselt Gruusia köök, kuid rahvusvahelise nüansiga.

Mtsvadi: lamba BBQ, Tkemali.

Adžaaia langustiini baklava: kataifi, miso panna cotta, peeditartar, Satsivi kaste, kirsi Tkemali.

Ratsuli lori: pardi tatakhi, pardimaksa jäätis, tomati-salsa, adžika-ponzu, katsuobushi.

GOBI
Rottermanni tn 14,
Tallinn
Tel 5554 4990
gobi.ee

RAHVUSVAHELINE NÜANSS

Gobi asub Rottermanni kvartalis, vanade ja vääriskate paeseinte vahel. Paas küll, kuid mõtted viivad need sobivalt mägede maale. Nagu ka öhtuse aja sumin. Sisekujundus on moodne ja Gruusia koloriiti loovad savist hiiglaslikud veinianumad ning päris ehtsad oliivipuud. Ajalooliste müüride ja moodsa sisekujunduse kombinatsioon annab ka kerge vihje Gobi köögile.

Proovige näiteks efektse välimusega *ratsuli lori*'t (18 €), parditatakiti, millele adžika-ponzu ja katsobushi annavad jaapanipärast hõngu. Aga sel roal on veel üks lisand: pardimaksajäätis. Maksajäätis on juba iseenesest täiesti pöörane leiutus, mis viib *tatakhi* täiesti ootamatule tasemele. Adžaaia langustiinibaklavat (19 €) *kataifi*, *miso panna cotta*, peeditartari, *tsatsivi*-kastme ja kirsi-*tkemali*'ga on roog, mille maitseid kihthaaval huvitav harutada. Siin on pisut Jaapanit, pisut Itaaliat, koduseid mekke meenutav peeditartar ja muidugi gruusiapäraste toitude noodid kastmetena.

Saperavi supp (13 €) rostbiifi ja selleriga on tõeliselt põnev. Veinisuppi – sest Saperavi on üks Gruusia tuntumaid viinamarjasorte – ei saa just sageli maitsta. Täiuslikele rostbiifilõikudele, seentele ja maisterohelisele peale valatav leem on tuntavalt veinine, iseloomuga ja kõik komponendid kokku moodustavad nüansirohke supi, mis samavõrd huvitav kui maitsev.

KLASSIKAT POLE UNUSTATUD

Ent Gobil on lisaks moodsale ja euroopalikule ka teine nägu. See on traditsiooniline ja pakub Gruusia köögi valitud klassikuid. Hinkaalid ja hatšapurid on Gruusia köögis nii auväärsed road, et

endast lugupidavates söögikohtades on mõlema valmistamiseks eraldi inimene. Nii ka Gobis. Hinkaale meisterdab erikokk ja küpsetised valmivad restorani oma pagarikojas.

Hinkaalid on rusikasuurused, osavalt vormitud, õhukeses taignas ja paraja koguse puljongiga. Sisu on siiski rahvusvahelisem, näiteks Uus-Meremaa lambaliha (17 €) või *black angus*'e ja *iberico* segu (16 €). Võib kihla vedada, et nii värskeid ja häid hinkaale on pealinnas kui mitte võimatu, siis vähemalt üliharuldane leida. Samuti tellimuse peale valmistatud Imerethi hatšapuri (16 €) saabub lauda ahjukuumana. Teadagi, värske hatšapuri kvaliteetse *sulugun*'iga – Gobi kasutab juustu, mida väikestes kogustes valmistab üks Eestis elav grusiin – on sõltuvusttekitavalt suurepärase. Aga olge ettevaatlik, sest kui sööte üle kahe viilu, läheb muu tellitu manustamisega raskeks. Veisekoodihautis tšašušuli (22 €) on Gruusia

Vasikakoodihautis, tomat, vein ja kartulipüree

Hinkaalid.

Saperavi supp: rostbiif, seller ja tomat.

MODERN GEORGIA AT GOBI

What's the first thing that comes to mind when you hear "Georgian restaurant"? Well, shashlik, of course. After all, a Georgian restaurant is all about meat skewers, the sizzle of fat falling on a fiery grill, tomatoes and onions. But you won't find a Gobi shashlik in a Georgian restaurant in the Rotermann district. Why is that?

Gobi takes a different approach to Georgian cuisine, breaking with tradition and serving original ingredients and flavours in a new way. In Gobi's case, the new moon is European haute cuisine. A similar approach to Georgian cuisine can be found in a handful of restaurants in Georgia, but in our region there simply aren't any.

Try Ratchul Lori, a duck tatakhi that has a Japanese flavour with adjika ponzu ankatsuobushihi, but is taken to a whole new and unexpected level with duck liver ice cream. Or try the mega reel hardchos, with truffles, polenta, and broccolini that will transport your taste buds to Italy.

The above doesn't mean you can't get traditional Georgian dishes from the Gobi. You still can. There are even separate chefs for khinkali and khachapuri, and you can bet that the freshness of these beauties is extremely difficult to find elsewhere in the city.

vaste Lombardia *osso buco*'le: tomatites, veinis ja ürtides hautatud konditükiga lihalõik. Liha tuleb kenasti kondi küljest lahti, kui seda kahvliga ähvardada, tomat ja vein annavad hapet ja ürdid mekki ning pisut võrtsikust. See roog on puhas traditsioon.

Gruusia söömiskultuuri juures ei saa mõistagi üle ega ümber veinist. See on traditsioon, mis ulatub otsapidi umbes 8000 aasta taha. Gobi veinikeldri Gruusia-riiuleid täidavad kümnekond väikest veinikoda ja valikust võib leida tõelisi haruldusi, näiteks Usakhelauri veinikoja toodangut. Veini valmistamisel on kasutatud viinamarju, mida kasvatakse ainult ühes väikeses mägikülas.

Gobi on restoran, mis murrab traditsioone, kuid samal ajal hoiab neid ka au sees ja pakub klassikalisi maitseid uuel ning üllataval moel. Tahate teada saada, mis mekk on tuleviku Gruusia-köögil? Gobi annab sellest aimu.

Imereti hatšapuri.

ILMAOLUD JA LENNULIIKLUS

Elame kliimavöötmes, mida iseloomustavad neli aastaega ja nendega kaasnevad eripärad, mis võivad halvimal juhul mõjutada ka lennuliiklust. Millised on peamised lennuliiklust mõjutavad ilmaolud ja mida need kaasa võivad tuua?

Foto Hannus Vard

LUMESADU JA JÄÄVIHM

Nii nagu tugev lumesadu ja jäävihm võivad mõjutada tavaliiiklust, võivad need mõjutada ka lennuliiklust.

Ohutus on lennujaamale kõige tähtsam. Talvel tähendab see katkematut lumekoristust ja lennuraja ning perroonide puhtana hoidmist. Selle nimel töötatakse katkematult. Tavaolukordades on lihtne hoida lennurada puhas ja avatud, kuid ekstreemsete ilmaolude (näiteks tiheda ja vesise lume või jäävihma) korral võib see muutuda raskeks. Kui lennuraja hõõrdetegurit ei suudeta hoida piisavalt heal tasemel, ei ole lennukitel võimalik maanduda. Sel juhul suletakse lennurada, see aga võib tähendada lendude tühistamist ja hiinemist või lennukite varulennujaamadesse suundumist.

Võib ka juhtuda, et lennurada on küll avatud ja puhas, kuid kapten otsustab Tallinnas mitte maanduda. Tuleb meeles pidada, et maandumiseotsuse teeb alati lennuki meeskond, pidades silmas reisijate ohutust. Arvestatakse ka meeskonna lennutunde ja õhusõiduki tüüpi, vanust ning tehnilist võimekust. Kui lennuk ei saa sihtkohas maanduda, võib kapten suunduda tagasi lähtejaama või lähimasse varulennujaama.

UDU

Lennuliiklust võib mõjutada ka tihe udu, mille tõttu on nähtavus piiratud või väga halb. Maandumisel on oluline visuaalse kontakti loomine lennurajaga, et tagada ohutu maandumine.

Kui väljas on udu, saab rakendada maandumissüsteeme, mis aitavad õhusõidukil turvaliselt maanduda. Õhusõiduki meeskond võib kasutada kaht erinevat põhimõtete alusel töötavat instrumentaalmaandumise süsteemi.

- Täppismaandumise süsteem ILS põhineb lennujaamas maapinnal olevate seadmete, kursimajaka ja glissaadimajaka infol.
- Satelliitsidel põhineval maandumissüsteemil ehk RNP-l lennukil lisaseadmeid ei ole ja õhusõidukite pardaseadmed kasutavad

maandumiseks satelliitide signaale.

Tallinna lennujaamal on II maandumiskategooria. See tähendab, et lennurada või rajatuled peavad olema kaptenile nähtavad 30 meetri kõrguselt ja lennuraja nähtavus 350 meetrit. Kategooria töstmine 2024. aasta alguses parandas lennujaama taristutamist ja lennuraja läbilaskevõimet ka keerulisemate ilmastikutingimuste korral.

Kui eespool kirjeldatud tingimused ei ole täidetud, tuleb piloodil minna lisaringile ja proovida lennurajale uuesti läheneda, lootes, et ilmastikutingimused parenevad.

TUGEVI TUUL

Õhusõidukid tõusevad ja maanduvad alati vastu tuult. Ühelt poolt võib tuul olla kasulik, aidates näiteks soodsal juhul vähendada lennuaega. Tugev külgtuul aga võib olla maandumisel ohtlik ja häirida lennuliiklust. Lennuradu ehitades peetakse võimalusel silmas ka valdavaid tuulesuundi. Tallinnas on lennuliiklust häiriv külgtuul haruldane.

Õhusõiduki meeskonnale edastatud tuule- ja ilmainfo alusel teeb kapten otsuse ohutu maandumise kohta. Kui kapten hindab olukorda natukenegi ohtlikuks, võib ta otsustada suunduda tagasi lähtejaama või lähimasse varulennujaama.

VULKAANILINE TUHK JA LIIVATORMID

Õnneks on need meie kandis väga harva esinevad nähtused, kuid vulkaaniline tuhk ja liivatormid võivad samuti kaasa tuua lennuliikluse seiskumise ja mitte üksnes piiratud nähtavuse tõttu. Näiteks on vulkaaniline tuhk abrasiivne ja võib tekitada suurt kahju lennukimootoritele, mis halvimal juhul võivad lakata töötamast. Tuhk ja peenikesed liivaterad võivad häirida ka lennukiiruse sensorite täpsust, blokeerida pilootide vaadet ning reostada kabiiniõhku.

Ohutut lendu ja uute kohtumisteni maailma koduseimas lennujaamas!

VÕIB KA JUHTUDA, ET LENNURADA ON KÜLL AVATUD JA PUHAS, KUID KAPTEN OTSUSTAB TALLINNAS MITTE MAANDUDA. TULEB MEELES PIDADA, ET MAANDUMISEOTSUSE TEEB ALATI LENNUKI MEESKOND, PIDADES SILMAS REISIJATE OHUTUST.

WEATHER CONDITIONS AND THEIR IMPACT ON AIR TRAFFIC

We live in a climate zone characterised by four seasons and their specific features, which in the worst case can also affect air traffic. Let's find out a little about the main weather conditions affecting air traffic and what they can bring along.

SNOWFALL AND FREEZING RAIN

Just as heavy snowfall and freezing rain can affect regular traffic, they can also affect air traffic.

Safety is the airport's number one priority and during the winter period, this means uninterrupted snow clearing and keeping the runway and aprons clean – our staff work on this 24/7. Keeping the runway clean and open is easy under normal circumstances, but it can become difficult in extreme weather conditions (such as heavy and wet snow or freezing rain). If keeping the friction coefficient of the runway cannot be kept at a good enough level, aircraft will not be able to land. In this case, the runway will be closed, which may lead to flight cancellations and delays or flights being diverted to alternate airports.

There are also situations where the runway is open and clear, but the pilot decides not to land in Tallinn. It must always be remembered that the decision to land is always made by the flight crew with the safety of passengers in mind. The flight hours of the crew and the type, age and technical capability of the aircraft are also taken into account. If the aircraft cannot land at the destination, the pilot may return to the airport of departure or the nearest alternate airport.

FOG

Air traffic can also be affected by thick fog, which can cause limited or very poor visibility. Establishing visual contact with the runway to ensure a safe landing is extremely important when landing.

When there is fog outside, landing systems can be deployed to help the aircraft land safely. Instrument landing systems operating by two different principles are available for use by aircraft crews:

- The precise landing system ILS is a system based on information from ground-based devices at the airport, the localiser and the glideslope.

- In the case of the satellite-based landing system, or RNP, there is no additional equipment at the airport and the equipment on board the aircraft uses signals from satellites to land.

Today, Tallinn Airport uses category II landing, where the decision height for the pilot at which the runway or runway lights should be visible is 30 metres and the visibility on the runway is 350 metres. Tallinn Airport introduced category II in the beginning of 2024. Raising the category improved the use of airport infrastructure and runway capacity even in difficult weather conditions.

If the above conditions are not met, the pilot must fly an extra lap and try to approach the runway again in the hope that weather conditions will improve.

STRONG WIND

Aircraft always take off and land against the wind. On the one hand, wind can be useful, for example, by helping to reduce flight times in favourable circumstances. On the other hand, strong crosswind can be dangerous when an aircraft is landing and it can disrupt air traffic. Prevailing wind directions are also observed wherever possible when runways are built and crosswinds that disrupt air traffic are extremely rare in Tallinn.

The pilot makes the a decision on safe landing on the basis of the weather, including wind, information provided to the flight crew. If the pilot finds the situation even slightly unsafe, he or she may decide to return to the airport of departure or the nearest alternate airport.

VOLCANIC ASH AND SANDSTORMS

Fortunately, these are very rare phenomena in our neck of the woods, but volcanic ash and sandstorms can also lead to air traffic disruption, and not only because of limited visibility. Volcanic ash, for example, is abrasive and can cause severe damage to aircraft engines, which in the worst case can stop working. In addition to this, ash and fine grains of sand can damage the accuracy of airspeed sensors, block the pilots' view and pollute cabin air.

Have a safe flight and see you again at the cosiest airport in the world!

RATSA PER ASPERA AD ASTRA!

Ratsasportlane MY RELANDER tegi läinud suvel Pariisis ajalugu, kui pääses takistussõidus esimese Eesti sportlasena olümpiamängudele!

Tekst Taivo Karask
Fotod Viktor Burkivski

Paraku lõppes My ja tema hobukaasa Experti teekond eelsõidus dramaatiliselt: esimesed kolm takistust suudeti ületada edukalt, kuid enne veetakistust keeldus hobune hüppamast, misjärel Relander jättis sõidu pooleli.

Pettumus küll, kuid pilk on tulevikku! My on kindel, et järgmisel olümpial võiks juba kõrgemaid sihte seada. Siiski õnnestus Relanderil sügisel edukalt esineda paaril rahvusvahelisel võistlusel nii Experti kui ka Ipsyloniga, kellega saavutati suisa esikohti!

My kinnitab, et ka uuel aastal käivad tema soovid ja eesmärgid käsikäs spordiga: „Tahan 2025. aastal muidugi jätkata suurvõistlustel, aga ka arendada ennast ja oma nooremaid hobuseid. Selles spordis ei olene tulemus üksnes ratsaniku oskustest, vaid palju ka headest hobustest, keda peab aastaid eliitaselele treenima.“ Teadaolevalt on hobused kaunid loomad, aga ka väga kallid soetada ja ülal pidada. Ikka palju-palju rohkem kulu kui luksusautodega!

My ütleb, et siht on luua suhteid ja leida koostööpartnereid, kes tahaksid teekonnal kaasa lüüa ja kellega jagada kõiki ratsapordiga kaasnevaid emotsioone. Sel alal on tähtis mõelda aastaid ette ja ehitada stabiilne põhi tulevikuks.

Soomest Hyvinkäält pärit My kolis perega Eestisse, kui oli üheksa-aastane. „Alustasin siin tõsisemalt ratsapordiga ja Eesti treenerid on minu

põhja ehitanud, minusse uskunud ning edasi aidanud. Seega esindan uhkelt Eestit. Siin on väga toetav ja kirglik ratsapordikogukond, millele olen väga tänulik,” räägib My.

Tallinnast kõneldes, ütleb My, et see on ja jääb alati tema kodulinnaks, ta on veetnud seal suure osa elust ja lapsepõlvest. My kinnitab: „Tallinn on väga rahvusvaheline linn, kuid siiski parajalt väike ja hubane. Kõik vajalik on lähedal ja kättesaadav!”

Muidugi mõjutavad teetööd ja muutuv liikluskorraldus ka tema liikumist kesklinnas. „Õnneks läheb selle kõigega siiski paremuse suunas!” rõõmustab My.

„Oma spordialale mõeldes on Eesti talved päris külmad, kui õues hobustega liikuda. Aga välismaal võisteldes ikka igatsed seda ilu, mis Eesti talved pakkuvad!” märgib ta.

SELLES SPORDIS EI OLENE TULEMUS ÜKSNES RATSANIKU OSKUSTEST, VAID PALJU KA HEADEST HOBUSTEST, KEDA PEAB AASTAID ELIIT-TASEMELE TREENIMA.

RIDING PER ASPERA AD ASTRA!

My Relander made history in Paris last summer when she became the first Estonian rider to qualify for the Olympic Games in equestrian show jumping!

Dramatically, the journey of My and her horse Expert came to an end in the preliminaries - the first three fences were successfully jumped. Still, before the water obstacle, the horse refused to go and Relander retired. It's disappointing, for sure, but let's look to the future!

My is sure that at the next Olympic Games, she could certainly aim higher. In the autumn, however, Relander managed to perform well in a couple of international competitions with both Expert and Ipsylon, with whom she even took first place!

"In 2025, of course, I want to continue in the big competitions, but I also want to develop myself and my younger horses. In this sport, it's not only about the skills of the rider but also about good horses, which you have to train for years to reach elite level".

As well as being beautiful animals, horses are notoriously expensive to buy and maintain. Still much, much more expensive than luxury cars!

My goes on to say that the aim is to build relationships and find potential partners "who would like to join us on our journey and share all the emotions of equestrian sport. In equestrian sport, it is important to think years ahead and build a stable foundation for the future.

Born in Hyvinkää, Finland, My moved to Estonia with her family when she was 9. "I started riding more seriously here and the Estonian coaches are the ones who built my solid base, believed in me, and helped me progress. So it is with great pride that I represent Estonia. There is a very supportive and passionate equestrian community here and I am very grateful for that."

KULTUUR, KULTUUR – SA VAENE VANEMATETA LAPS!

Raha, õigemini selle nappus kähgustab meie riigi arengut enneolematul moel. Sellest ei pääse ka kultuur. ERR-i ühes detsembrikuises saates „Impulss” käsitlesid kultuuri rahastamise probleeme tuntud kultuuriedendajad. Saatest jäi vägisi ängistav mulje, et kogu loomemajanduse ja kultuuri ellujäämine oleneb vaid riiklikust rahatoest. Ei vaidle vastu, sinnamaani oleme tõepoolest jõudnud.

Saates Sirje Helme öeldu, et kultuur peab arenema orgaaniliselt, ei tahtnud aga kuidagi haakuda saates tegelikult väljendatud (sund)sooviga: kultuuri areng sõltugu riigi lahkest toest. Rahakotirauad olgu lahti. Kriitikat, enamasti õigustatult, said kultuuripoliitikat korraldavad ametnikud ministriga eesotsas. Jah, õigustatud on etteheited raha jagamise otsuste kohta. Selle ilmekas näide on nii rahvusoperi uue hoone saaga kui ka kogu muu, kunagi kultuurikomisjonis pitsatiga kinnitatud nimekirja taandumine ERR-i uue maja ees. *Out of the blue.*

Aga vastupidiselt saates lugupeetud Kadri Tali öeldule ei ole ERR-i uue maja ehituseks eraldatud raha kultuuripoliitiline, vaid propagandaotsus, ütleme siis ilusasti: riiklikult vajaliku info tõhustama levitamise otsus. Nõus, ka see on otsapidi vajalik.

Kultuur, nagu austatud proua Helme märkis, ongi orgaaniliselt

arenev fenomen. No kas ei peaks siis see fenomen toetuma avalikule nõudlusele (vabandan sellise kantse-liitliku väljendi pärast) ning lähtuma nõudluse dünaamikast? Kas pakutav ei peaks hingestama kultuuritarbijat ja sundima teda kukrut avama? Miks sõltuda ainult bürokraatidest, selle asemel et kõnetada kultuurimetseene, neid väheseid, kes meil juba olemas (Neeme Tammis, Väino Kladoja, Enn Kunila jt) ning proovida innustada uusi võimalikke toetajaid? Meelis Kubits pajatas mulle kunagi ühe toreda loo, kuidas maestro Neeme Järvi rääkis ühe õhtusöögi käigus ära pankurid, kes nüüd tagavad ERSO-le rahalise toe mitmeks aastaks ette. Bravo!

Usun, et headele ja kultuuritarbijat kõnetavatele algatustele saab targa tegutsemise korral kaasa haakida ka toetajate raha. Florian Wahl müüs Estonia saali 12 minutiga täis. Draamateatri etendusele „Rahamaa” on vaid järelturul suure raha eest võimalik pileteid hankida. Neile on rahameeste ukseid tulevaste projektide tarvis kindlasti avatud. Leidugu vaid õige mees või naine, kes uksele koputab.

Need on vaid kaks suurepäraselt näidet, et kultuur, tõeline osa sellest, suudab end suures osas ka ise üleval pidada. Riigi abi on loomulikult tere-tulnud. Riigi kohustus ongi kultuurisaavutusi säilitada ja võimaldada selleks loomeõhkkond. Propaganda

saagu rahastatud allikatest, mis ei hauka kõrgkultuurile mõeldud raha. Riigi kanda jäägu baasi (muuseumid, arhiivid, teatri- ja muusikahooned, kultuurihariduse pakkumisega seotud asutused) võimaldamine ja haldamine. Kultuuriedendajad peavad nägema ka üldpilti. Loomemajandus ei saa seista ainult ühel jalal, riigi tellimuse ja rahastuse toel.

Nagu kunagi ütles Linnar Priimägi: „Taidlust, mis on kahtlemata samuti kultuuri osa, ning tippkultuuri peab oskama teineteisest eristada.”

Ajakirja PULSS väljaandja
Andres Peets

RIIGI KOHUSTUS ONGI KULTUURISAAVUTUSI SÄILITADA JA VÕIMALDADA SELLEKS LOOMEÕHKKOND. PROPAGANDA SAAGU RAHASTATUD ALLIKATEST, MIS EI HAUKA KÕRGKULTUURILE MÕELDUD RAHA.

PINKS ON POPP

Eesti kõigi aegade parim lauatennisist REIN LINDMÄE (71) on mänginud juba 60 aastat. Reketi haarab ta aga endiselt kätte iga päev pinksitrennis või oma lauatennisevarustust müüvas poes.

Tekst PULSS
Fotod erakogu

„Nüüd olen aktiivse võistlemise lõpetanud, sest füüsiliselt ei jaksa tervet võistluspäeva vastu pidada,” tunnistab Rein. „Küll aga käin trennis edasi, sest meie spordiala saab kaua harrastada.”

Veteranide klassis on nüüd väljund Euroopa ja maailmameistrivõistlused. „Nendelt olen võitnud palju medaleid. Hea meel on, et pole seal peksupoiss. Kõik need mängijad, kes medaleid ihkavad, peavad ka minuga kindlasti arvestama,” ütleb Rein.

AUAHNUS VÕI TERVIS?

Mis motiveerib nii kaua mängima? „Auahnus kindlasti mitte. Aastakümneid tagasi jätsin vahele Eesti

tiitlivõistlusi ja nüüdki ei ole veteranide klassis vahetevahel kohal. Pigem innustab mind endiselt jätkama liikumisvajadus!” vastab Rein.

Ta räägib, et lauatennis on üsna vigastuste-vaene spordiala ja seda saab kaua harrastada. Veteranide maailmameistrivõistlustel oli aastaid tagasi kõige vanem vanuseklass 85+. Aga selles klassis osales palju mängijaid, kelle vanus oli üle 90. Nad ütlesidki, et miks nad peavad nii noortega ühes klassis mängima. Pärast seda otsustas rahvusvaheline alaliit teha 90-aastaste klassi. Käesoleva aasta MM-il Roomas, kus osales 6200 pinksisti 105 riigist, võistles kõige väärikamas klassis 16 sportlast!

„Sellel MM-il sain ka mina oma teise MM-tiitli, kui paarismängus koos ukrainlasega saime

finaalis jagu hiinlastest 3 : 2 (otsustav sett 15 : 13). Ühest silmanurgat aga jälgisin ka 90-aastaseid, sest nad näitasid head liikumist ja osavust. Mõtetes ongi kunagi ka selles klassis kaasa lüüa. Selle nimel tulebki paar-kolm korda nädalas trennis käia. Seega motiveerib mind sportlikult jätkama tervist!” ütleb Rein veendunult.

AJUTRENN

Rein lisab, et lauatennisist peetakse maailma parimaks ajuspordiks, mis viib väsimuse, sest pinksisti mängides on võimatu mõelda millelegi muule kui mängule. Meeles tuleb pidada mängu seisu, jälgida, millise vindi ja kui suure kiirusega vastane palli teele saatis. Lisaks jälgida, kus vastane asub ja kuhu oleks mõistlikum pall suunata. Kõik see toimub hetkega, sest vastased asuvad teineteisest enamasti vaid kolme meetri kaugusel. Mängimine aitab leevendada stressi ja turgutada meeleolu, parandab reaktsiooni ja käe-silma koordinaatsiooni. Paljudes ettevõtetes on lauatenniselauad. Tõestatud on, et pärast pinksimängu on töö produktiivsem!

KÄBI EI KUKU!

Reinu kolm toredat last, tütred Maris ja Karin ning poeg Erik – kõik nad on lauatennisist mänginud. Maris proovis ka, aga temale meeldis rohkem lugemine. Läbiloetud raamatute virnad on tal väga kõrged. Ta lõpetas Tartu ülikooli ja töötab kommunikatsiooni alal.

Karin seevastu panustas palju lauatennisile, jõudes üksikmängus ka Eesti meistritiitlini ja edasi siirdus mängima Prantsusmaale tugevuselt teise divisiooni. Seal jätkas samal ajal ka kõrgkooliõpinguid ja lõpetas Bordeaux ülikooli psühholoogina. Praegu ta lauatennisist enam ei mängi, elab Prantsusmaal, on abielus ja kasvatab kaht tütart.

NII TALLINNA LINNARUUMI KUI KAMUJALE EESTIS ON VÄLJA PAIGALDATUD PALJU LAUDU. ERITI SUVITI TAOTAKSE NENDE TAGA AGARALT PALLI.

Tallinna uute majade vahele on hakatud rajama pinksilaudu.

Ka poeg Erik on võitnud medaleid Eesti meistrivõistlustelt ja on ainus laps, kes jätkab ka praegu lauatennisel, olles isale abiks tema 30 aastat tagasi asutatud lauatennisekaupade poes Tallinnas. Ta korraldab SK Pinksikeskuse lauatennisesaalis pinksitreninguid asjaarmastajatele ja on peakohunik ülipopulaarsel Rahvapinksi etapidel.

LINNARUUMI VALLUTAMINE

Rein nendib rõõmsalt ja rahulolevalt, et lauatennis on viimasel kümnendil muutunud tõeliseks rahvaspordialaks. „Nii Tallinna linnaruumi kui ka mujale Eestis on välja paigaldatud palju laudu. Eriti suviti taotakse nende taga agaralt palli. Ka meie kaudu on ostetud sadu laudu kodudesse, koolidesse, õuealadele. Eriti palju osteti koroonaaastatel. Laudu aga on paigaldatud ka kohvikutesse ja kaubanduskeskustesse. Ja ikka seepärast, et meelitada kliente, sest pinks on popp,” on Rein kindel.

Niisama oma lõbuks tänavatel toksijatele on hulgaliselt lisandunud ka tõsisemaid harrastusmängijaid, kes astuvad ka Pinksikeskuse poest läbi, ostavad endale parema harrastus- või

Rein Lindmäe oli nõukaajal üle liidu kõvemaid pinksimeistreid!

Rein Lindmäe was the one of the toughest table tennis champions during the Soviet times!

LAUATENNIS ON ÜSNA VIGASTUSTEVAENE SPORDIALA JA SEDA SAAB KAUA HARRASTADA.

profireketi, käivad paar korda nädalas trennis ja osalevad rahvaspordiüritustel.

Rein korraldab koos poeg Erikuga hooajal kord kuus Rahvapinksi nime all harrastajatele etappe Tallinnas Kristiine spordihoones. Harrastajate arv suureneb igal aastal. „Nüüd juba käib hooaja jooksul Rahvapinksi võistlustel ligi 400 inimest ja vanus ei ole siin oluline. Omavahel võib loos kokku viia 6- ja 80-aastase mängija. Seda vastasseisu on eriti põnev jälgida ja rõõmu on ka mängijatel endil,“ on entusiast rahul.

„Tallinna tullakse võistlusele lustima isegi Põlvamaalt, Saaremaalt, Hiiumaalt. Kuid ka rahvusvaheline seltskond on meid üles leidnud,“ märgib Rein. Näha on olnud ka ka jaapanlasi, hiinlasi, soomlasi, ukrainlasi, brasiillasi, pakistanlasi, rootslasi jt.

Iseõppinud tehnikaga mängijaid nähakse saalis laua ääres palli taga ajamas suure entusiasmiga. Kõigil neil on oma eesmärk: nautida mängu ja ehk ka parandada eelmise etapi tulemust. Seega on lauatennis läinud massidesse ja Reinul lauatennisistina on selle üle vaid hea meel: „Loodetavasti saavad mängijad sellest omakorda hea vahelduse ja tugevama tervise.“

TEKKIS ISU TAGUDA PINKSI?

Tule osale Rahvapinksi mängudes Kristiine Spordis. Vaata infot <https://pingpong.ee/uudised/>

Info: <https://pingpong.ee/kulastameie-poodi>

KING OF PING PONG

Estonia's all-time best table tennis ace Rein Lindmäe, 71, has been playing for 60 years. But he still picks up his racket daily at the ping pong table or in his shop selling table tennis equipment.

"I've stopped playing actively now because I'm not physically fit enough for a full day of competition," Rein admits. "But I'll still go to the gym because our sport can be played long.

As for the veterans, European and World Championships are now on the horizon. "I have won a lot of medals there. I'm glad I'm not the whipping boy there. All those players who are looking for medals will have to count me in," says Rein.

Ambition or health, what motivates you to play and train for so long? "Certainly not ambition- I'm still inspired by the need to keep moving," says Rein. He says that table tennis is a relatively injury-free sport and can be played for a long time.

Rein adds that table tennis is considered to be the best brain-training sport in the world, for it is impossible to think about anything but the game when you are on the bench. You have to keep an eye on the score, your opponent's spin and how fast the ball is moving. You also have to keep an eye on where your opponent is and where it would be wiser to play the ball. All this happens in an instant, as the opponents are usually only three metres apart. Playing the game helps to relieve stress and improve mood, reaction, and hand-eye coordination. Many companies have table tennis tables. It's been proven that work is more productive after a game of ping pong 📌

IKOONLINE KARL Karl Lagerfeldi meesteparfüüm Karl ikonik on originaalne intensiivne *fougere*-ambra lõhn. Tonka uba on põhikoostisosa, paljastades soolase alatooni gurmaansete aktsentidega. Kookospuu lehtede sügavus hoiab kõikumatult nooti, mida pehmemad sandlipuukreem. Värsked tipunoodid salveissentsi, Madagaskari ingveri, mandariinilehtede ja apelsiniõite absoluudiga loovad innovaatilise, signatuurse meestelõhna.
EDP 60 ml 63 €

MEESTELE MÕELDES

Mida vajab mees talvel lisaks soojale sallile või armsama kallile? Loomulikult parfüümi, mis võib vahel olla ka kallis!

SENSUAALNE LEEK Eau d'Ombré Leather on metsikult särav koostis, milles on kombineeritud rikkalik merevaik, vanilje, hõõgav nahk ja võrtsid. Värske ingveri, koriandri ja kardemoni noodid sütitavad julge avanoodi, mis on justkui uue päeva tõus. Vaniljetinktuur sütitab hõõguva nahaakordi: sensuaalse leegi, mis juurdub rikkaliku merevaigu ja mesise metsaga maastikul. **50 ml 122 €**

@stellarium

VERIVORST JA MUUD SARNASUSED

„Ma näen, et meil on Eestiga palju ühiseid väärtusi, aga ka erinevusi,“ ütleb Hiina suursaadik Eestis XIAOMEI GUO.

„Oma kaasmaalastele ütlen, et Eesti on ainulaadne,“ avaldab suursaadik, märkides, et on õige aeg hakata avastama ka Eestit ja tulla näiteks vähemalt üheks päevaks Helsingist Tallinna. „Ja loodan, et nad jäävad pärast esimest külüstust kauemaks või tulevad tagasi!“

Diplomaadikarjääri algusest kõneldes meenutab suursaadik koolitundi, kus tuli esitleda tulevikuunistusi ja rääkida, kelleks saada tahetakse. „Tollal ütlesin, et tahan saada õpetajaks, sest mulle meeldivad lapsed!“ meenutab saadik.

Diplomaatiast ei olnud tal tollal oma sõnul veel mingit ettekujutust. Kui ta astus aga ülikooli, valides õigusteaduse, viisid õpingud teda valdkonda, kus tuli tegeleda mitme riigi kahepoolsete suhetega. Ta lausub: „Sealt edasi tuligi juba välisministeerium ja minust sai jurist-diplomaat!“

Esimesel töökohal oli tal palju tegemist rahvusvaheliste organisatsioonidega. Väljaspool Pekingit sai Xiaomei Guo esimeseks töökohaks Macau. Suursaadikuna alustas ta Madagaskaril, seal saabuski ta juba aasta tagasi Eestisse.

„Enne Eestisse tulekut, ei osanud ma arvata, et siin on nii rikas kultuur ja nõnda huvitav,“ kiidab suursaadik. „Jalutasin viis-kuus tundi Tallinna vanalinnas, astusin sisse mitmesse muuseumi ja avastas, et isegi väikesed muuseumid on ainulaadsed. Väga huvitavad olid minu jaoks Paks Margareta, tervishoiumuuseum ja Fotografiska. Kui aga liikuda tahan, siis lähen Reidi teele või Kadrioru parki. Mulle meeldib käia ka supermarketites ja muljet avaldab, et elanike arvuga võrreldes on neid nii palju, see teeb ostlemise väga mugavaks.“

Suursaadik kiidab linnas pidevalt toimuvaid kultuuriüritusi, nagu Tallinna vanalinna päevad. „Kuigi Hiina on suurem maa, ei ole meil nii palju festivale, neid leiab ehk rohkem ainult vähemusrahvuste piirkonnas. Ka jõulud on pühad, mida Hiinas nii suurejooneliselt ei tähistata. Võrrelda võiks seda ehk Hiina suurima, kevadpühaga, sest ka selle juures on perekonnal oluline roll ja kogu maa reisib, et saada kokku pereliikmetega. Siis tulevad ka välismaal elavad pereliikmed tavaliselt koju,“ räägib saadik.

Muide, jõuludega seoses avastas suursaadik Hiina ja Eesti toitumise sarnasuse: see on verivorst! „Siin on see teistsugune kui Hiinas, aga maitsev!“

kiidab ta. Huvitav maitsekogemus oli ka must leib: „Esimene tükike ei maitsenud, kuid mida rohkem sõin, seda paremaks läks ja nüüd kuulub see ka minu hommikusöögi juurde,“ muheleb suursaadik.

Üllatav oli tema jaoks handsa. Seda rukkist valmistatud jooki tutvustas Eesti president eelmiste jõulude ajal. Ta ütleb: „See kuulub Setomaa kultuuri juurde nagu *moutai* Hiinas: juba tuhandeid aastaid tuntud jook.“

Siin tunneb suursaadik koduigatsuse kõrval mõnikord puudust heast Hiina toidust: Hiina restorane on väga vähe ega ole ka Hiina supermarketit. „Hiinas on minu lemmiktoit *hot pot*, minu elukoha lähedal Pekingis on Yunnani regiooni *hot pot* restoran. Hiina köök on väga mitmekesine. Sageli on lisandid, mida pakutakse *hot pot* restoranides, välismaa külaliste jaoks väga eksootilised, nagu lehmamagu ja pardiveenid,“ räägib ta oma tähelepanekutest.

Suursaadik tunnustab, et ainus võõrkeel, mida ta hästi oskab, on inglise keel, öeldes: „Eestlased räägivad head inglise keelt, seepärast polegi ma teisi keeli kasutanud.“

Suursaadikul on hea meel kultuurivahetuse üle. Näiteks esineb Estonia teatris laulja Wang Yixuan. „Tema laulis ka Hiina Rahvabariigi asutamise 75 aasta vastuvõtul ja esitas seal laulu „Tiiideratas, taaderatas“, mis sai kuulajatelt väga toredate vastuvõtu. Eesti riigina ei ole Hiina vastu just väga sõbralik maa, aga inimesed siin tunnevad huvi Hiina kultuuri vastu ja mina julgustan tulema Hiinaga tutvuma, olla avatud,“ ütleb ta. „Hiinas on tehtud suuri muudatusi, ka ideoloogias, ja riik erineb väga sellest, mis see oli minevikus,“ kinnitab suursaadik.

Muide, suursaadik teab ka juba, mida ta Eestist kodumaale kindlasti kaasa võtab: Kalevi šokolaad ja punases pakendis Tallinna kommid! 🇺🇸

Tekst Thea Karin
Fotod erakogu

HUVITAV MAITSEKOGEMUS OLI KA MUST LEIB: „ESIMENE TÜKIKE EI MAITSENUD, KUID MIDA ROHKEM SÕIN, SEDA PAREMAKS LÄKS JA NÜÜD KUULUB SEE KA MINU HOMMIKUSÖÖGI JUURDE.“

→ Hiina suursaadik Eestis Xiaomei Guo kiidab Eesti rikast kultuuri.

BLOOD SAUSAGES AND HANDSA

"I see that we have many common values with Estonia, but also many differences," says Chinese Ambassador to Estonia Xiaomei Guo.

"I tell my compatriots that Estonia is unique," says the ambassador, noting that Chinese people travel a lot to Northern Europe, a region that is well known in China. "I think it's the right time for them to discover Estonia and come to Tallinn from Helsinki for at least a day," she says, adding, "And I hope they will stay longer or come back after their first visit!"

Talking about the beginning of her diplomatic career, the ambassador recalls a school lesson in which he had to present his dreams for the future and talk about who he wanted to become. "I said I wanted to be a teacher because I like children!"

But when she went to university and chose to study law, these took her into a field where she had to deal with many countries, with bilateral relations. "From there, I went to the Ministry of Foreign Affairs and became a lawyer-diplomat!"

Xiaomei Guo started as an ambassador in Madagascar. She came to Estonia from Madagascar a year ago. "Before I came to Estonia, I had no idea that the culture here was so rich and interesting," says the ambassador.

"I walked for five or six hours in the Old Town of Tallinn, entered several museums, and discovered that even small museums are unique. I found the Paks Margareta, the Tervishoiumuuseum and the Fotografiska very interesting... but when I want to move around, I either go to Reidi Road or Kadriorg Park. I also like to go to supermarkets, and I'm impressed by the number of supermarkets compared to the number of inhabitants, which makes shopping very convenient."

The ambassador praises the city's popular cultural events, such as the lively Tallinn Old Town Days. "Even though China is a bigger country, we don't have as many festivals, perhaps only in the less populated regions. And Christmas is another interesting holiday that is not celebrated so much in China. Maybe you could compare it to the biggest Chinese holiday, which is the Spring Festival because that is another holiday where family is very important and the whole country travels to get together with family members."

Incidentally, when it comes to Christmas food, the ambassador discovered a similarity between Chinese and Estonian food – verivorst – blood sausage! "It's different here than in China, but delicious!" Black bread was also an interesting taste experience – "if you don't like the first piece, the more you eat, the better it gets and now it's part of my breakfast," the Ambassador muses.

The surprise for him was Handsa, a rye drink introduced by the Estonian president last Christmas. "It is part of Setomaa culture, like Moutai in China, a drink known for thousands of years, and it is special because it is distilled nine times in the first year alone, and it is made exclusively in southwest China."

BLACK BREAD WAS ALSO AN INTERESTING TASTE EXPERIENCE - "IF YOU DON'T LIKE THE FIRST PIECE, THE MORE YOU EAT, THE BETTER IT GETS AND NOW IT'S PART OF MY BREAKFAST."

The ambassador admits every now and then missing a good Chinese food here - there are very few Chinese restaurants and no Chinese supermarkets in Tallinn. The ambassador admits that the only foreign language she speaks well is English. "Since Estonians speak good English, I have not used other languages."

The ambassador is pleased with the cultural exchanges that are taking place between China and Estonia. For example, singer Wang Yixuan will perform at the Estonia Theatre. "He also sang at the 75th anniversary of the founding of the People's Republic of China and performed the song 'Tiideratas, Taaderatas', which was very well received by the audience."

"Estonia as the state is not a very friendly towards China, but people here are very interested in Chinese culture and I encourage people to come and get to know China, to be open-minded," says the Ambassador. China has undergone great changes, also in terms of ideology, and is very different from what it was in the past."

By the way, the ambassador already knows what she will definitely take back from Estonia: Kalev chocolate and red-wrapped Tallinn sweets!

Xiaomei Guo

VAIKINUD KITARR

KORŽETS, HARRI RINNE
RIHO SIBUL. KUULAPS

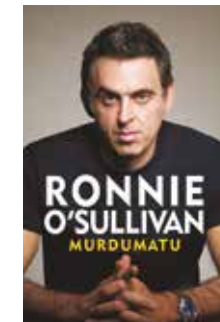
Riho Sibula muusikat teab iga eestlane. Vähe aga on neid, kes muusikut lähemalt tundsid. Sibul oli mees, kes püüenele tikkus ainult kitarriga ja oma eraelu hoidis kiivalt endale. „Kuulaps“ annab tänuväärse võimaluse armastatud pillimeest tundma õppida. Enam kui sada Sibulaga kokku puutunud jagavad mäluilpilte muusiku isiku eri tahkudest. Nad kirjeldavad Sibulat kui siirast, aristokraatlike joontega loomeinimest, kes aga argiasjades võis osutada üllatavalt saamatuks. „Kuulaps“ pole klantspiit, vaid aus, ehe, ka karm ja karune lugu.

MINEVIKU ÕPETUNNID

CHRISTIAN KELCH
LIIVIMAA AJALUGU

Läti Henrik ja Balthasar Russow on Eesti ajaloo kaks kuulsamat kroonikut, kelle nime isegi ajalooõhikuid teavad. Christian Kelchi nimi pole nii tuntud, kuid oluline siiski. Nüüd on Kelchi peateos uuesti välja antud ja rikkalikult illustreerituna. Ajaloohuviisele on Kelchi kroonika tõeline maiuspala, eriti teine osa „Liivimaa ajaloo järg“, mis on peamine allikas suure näljahäda ja Põhjasõja alguse kohta. Põnev ja värvikas, samal ajal õõvastav lugemine ning paralleelid tänapäevaga (eriti idanaabri kohta) on lihtsad tekkima.

SNUUKRI-KUNINGAS

RONNIE O'SULLIVAN
MURDMATU

Mis see snuuker siis ära ei ole, jalutad ümber laua ja toksid kepiga kuule auku. Aga võtke ette Ronnie raamat. Ronnie O'Sullivan, legend ja maailma parim läbi aegade. Mees, kes purustanud kõik rekordid, mis snuukris võimalikud. O'Sullivan kirjutab ausalt ja avameelselt oma elust (mis käib üles ja alla), vingematest matšidest, vaimsetest probleemidest ning nende ületamisest ja mentaalsest heitlusest snuukrilaua taga. Õpetlik ja põnev ka neile, keda rohelisel kalevil veerevad värvilised kuulid külmaks jätavad.

MEISTERKOKA MEKID

IVARI VOKK
MINU ITAALIA-MAITSED

Ivari Vokk võitis „MasterChef“ Eesti saate teise hooaja. Ei ole üllatav, et Voki esimene kokaraamat keskendub Itaalia köögile: selle kandi toidud olid tal saates kõige paremini käpas. Retseptid, mis nende kaante vahele kogutud, õpetavad tegema lihtsaid, ausaid ja klassikalisi Itaalia roogasid. Ja mis kõige olulisem: need on mugandatud meil kergemalt kättesaadavatele toorainetele.

ELU JA INIMESED

SIMON SEBAG
MONTEFIORE
SEE MAAILM

Briti ajaloolane on saanud hakkama sõna otses mõttes suurteosega, millel mahtu üle 1250 lehekülje. Ei maksa kart! Oivalise jutuvestja haaresse võib end suisa unustada! Eks mahu tingis ka seatud siht: kogu inimkonna ajalugu, kirjutades ürginimestest alustades ning Putini ja Zelenskõiga lõpetades. Nende vahele mahub sadu ja sadu persooni, nii üld- kui ka vähetuntuid, väepealikke, kultuuritegelasi, valitsejaid ja seiklejaid, intriige, kirgi, avastusi, verevalamisi ja kõike muud. Ehk kogu elu selle kirevuses.

MEIE MEES KIIEVIS

MATTI MAASIKAS
RAHVAS, KES HAKKAS VASTU

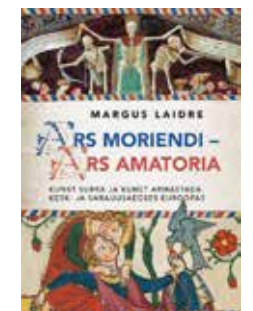
Ukraina sõjast on lmunud raamatuid keskmisest kõrgema vima jagu, kuid see on eriline. Matti Maasikas oli Euroopa Liidu suursaadik Ukrainas aastatel 2019–2023, tema ametiaja sisse jäi ka suure sõja algus. Maasikas ei räägi ainult diplomaadi- ja eurobürokraadi elust ning Ukraina poliitikat neil tormistel-närvilistel aegadel. Ta kirjeldab EL-i telgitaguseid, poliitmänge Kiievi võimukoridorides, sidudes selle kõik Ukraina ajaloo. Diplomaadid tavaliselt nii avameelselt ei räägi!

PIKK TEE TROONILE

ROBERT HARDMAN
CHARLES III

Prints Charles sai troonipärimisjärjekorras ametlikult esimeseks nelja-aastasena ja veetis ema varjusel positsioonil suisa 70 aastat. Kas Charles, keda on peetud pigem igavaks persooniks, suudab täita talle pandud ootused ja enda seatud eesmärgid? Väljakutseid jagub. Aastakümneid kuningliku perekonna teemasid kajastanud Robert Hardman kirjeldab ka kuninga plaane monarhiat uuendada.

SURM JA ARMASTUS

MARGUS LAIDRE
ARS MORIENDI – ARS AMATORIA

Diplomaat ja ajaloolane üllatas sedakorda paljusid! Seni Lääne-mere-maade ajalooa tegelenud, võttis ta ette ja kirjutas valmis kultuurifilosoofilise oopuse inimkonna kahe vahest olulisema nähtuse kohta. Nende osast ja tähendusest, arengust inimeste elus aegade algusest tänaseni. Saame näiteks teada, et usalduslik ja sõbralik suhe surmaga algas alles viiendast sajandist ja kestis 18. sajandi lõpuni, enne kui viktorianaanlik ajastul surm jälle ära peideti! Ja kus see tänapäeval on.

KUST LEIDA INTRO- VERDIST EESTLANE?

„Olen uudishimulik ja minus on midagi, mida nimetan kokkuviivaks: tahan toetada seda, et inimesed omavahel hästi läbi saaksid,“ ütleb Peter Mikl, Austria suursaadik Eestis.

Peteri sõnul motiveeris teda Eestis se tulema just uudishimu, sest siin polnud ta kunagi enne käinud. Alati oli ta tahtnud minna mõnda põhjamaa riiki. Ta ütleb, et ükskõik, mida sa enne riigi kohta tead, tekivad tõelised sidemed maa ja inimestega alles kohapeal.

„Olin kuulnud sellest erilisest valgusest siin,

aga alles Eestis sain aru, mida see tähendab. Avastasin ka pilved ja selle, et need on siin palju madalamal kui mujal,“ räägib Peter. Ta elab vanalinnas, kust teeb jalutuskäike Balti jaama ümbrusesse, „Kontrastiks lähen Kadriorgu ja Reidi tee promenaadile, kust saab minna Piritale, sest naudin väga sealset männimetsa!“

Aasta tagasi avastas ta koos abikaasaga imelise

Tekst Thea Karin
Fotod erakogu

botaanikaia ja vabaõhumuuseumi. Tallinnast väljaspool vaimustavad teda Arvo Pärdi keskus ja Eesti saared, millest mõndagi on ta jõudnud külastada.

Diplomaatilises teenistuses on Peter juba 35 aastat. Ta alustas põneval ajal, kui langes Berliini müür ja toimusid suured muutused. Peter on diplomaaditöös olnud hõivatud just kultuurielu arendamisega. „Meil on 31 niinimetatud kultuurifoorumit kogu maailmas, mis on nagu väikesed saatkonnad. Mina juhtisin näiteks kultuurisuursaadikuna kultuurifoorumit Londonis,“ räägib Peter. Kultuuriministeeriumi all on riiklik Artotek, mis ostab kokku noorte kunstnike töid. Need on hoiul laos, kust neid laenutatakse välja ministeeriumidesse, residentsidesse ja saatkondadesse. Tallinnas on näiteks tööd eelmise sajandi 1960.–1970. aastatest.

AINUS, MILLEST PETER EESTIS PUUDUST TUNNEB ON MÕNEVÕRRA EHK ÜLLATUSLIKULT LEIB: AUSTRIA LEIB, MILLEL ON MÕNUS KRÕBE KOORIK JA MIS EI OLE MAGUS.

Peter on siin pannud tähele, et eestlasi ja austerlasi ühendab suur armastus kultuuri vastu, eriti teatri ja muusika valdkonnas, märkides: „Ja see ei puuduta mitte ainult koorilaulu traditsiooni. Mul on tunne, et koorilaul on tõeline rahvakultuur, mitte populariseeritud, vaid väga autentne.“

Eestit ja Austriat ühendavad ka ooperilauljad Ain Anger ja Anneli Peebo Viinis. „Nemad on nagu magnetid Eesti kultuurihuviliste jaoks, keda paljud Volkstheatrisesse või Viini ooperisse kuulama tulevad,“ ütleb saadik.

Eestlastele soovitab Peter Viini külastades nautida sealseid kulinaarseid pakkumisi, kohvikute küpsetisi, nagu ka legendidega ümbritsetud Kaiserschmarrn – neil kõigil on sajanditevanune lugu taga. Aga Viinis võiks ära proovida ka selle, mis on väga populaarne: nimelt süüa koos viinlastega tänava vorstikioski ees üks Käsekrainer. Muuseas on Viini vorstikioskid just hiljuti võetud ka UNESCO maailmapärandisse ja kõige pikem järjekord vonkleb alati ooperilähedase kioski ees.

Viin ei ole ju ilmaajasata kuulutatud maailma üheks elamisväärsimaks linnaks. Tasub aga külastada ka Grazi Itaalia piiri pool, mis on suuruselt sarnane Tallinnaga. Nagu Tallinnas Toompea on ka seal lossimägi kuulsa kellatorniga.

Austerlaste jaoks on Eesti ikka veel veidi eksootiline ja võluv ühendus moodsast digitaalsest ning traditsioonilisest, mis on ehtne ja aus. Tallinna vanalinna kõrval tuleb ära märkida ka loodus.

„Minu jaoks on eesti keel musikaalne, ilusa kõlaga. Kui küsitakse, mis on saksa ja austria keele vahe, siis üks Ameerika germanist on selle toredasti sõnastanud: „Looks like german, sounds like music (tundub nagu saksa keel, kõlab nagu muusika)“,“ ütleb Peter.

Ainus, millest Peter Eestis puudust tunneb, on mõnevõrra ehk üllatuslikult leib: Austria leib, millel on mõnus krõbe koorik ja mis ei ole magus. Eesti toidulaualt meeldivad Peterile üle kõige kolm asja: tatar, mida armastab juba lapsepõlvest, punane peet ja kama.

Peter tunnistab, et palju hoiatati teda introvertsete eestlaste eest. „Seda eestlast pole mul veel õnnestunud kohata, on olnud ainult need, kes on väga abivalmis, avatud ja suhtlemisaltid,“ kiidab suursaadik.

Peter Mikl on pannud tähele, et eestlasi ja austerlasi ühendab suur armastus kultuuri vastu.

WHERE DO YOU FIND AN INTROVERTED ESTONIAN?

"I am a curious person and I have what I call a bonding quality – I want to encourage people to get on well together," says Peter Mikl, Austrian Ambassador to Estonia.

According to Peter, his motivation for coming to Estonia was curiosity, as he had never been here before. Peter had always wanted to visit a Nordic country, and he adds that he knows that no matter what you know about a country before you arrive, it is only when you get there that you really connect with the land and the people.

"I had heard about the special light here, but it wasn't until I was in Estonia that I understood what it meant, and also discovered the clouds and that they are much lower here than elsewhere," says Peter. He lives in the Old Town, from where he takes walks around the Baltic Station, "but I go to Kadriorg and the promenade on Reid Road, where you can walk to Pirita, because I really like the pine forest there!

A year ago, she and her husband discovered the Melis Botanical Gardens and Open Air Museum. Outside Tallinn, he has been fascinated by the Arvo Pärt Centre and the Estonian islands, some of which he has visited.

Peter has been in the diplomatic service for 35 years, starting at the exciting time of the fall of the Berlin Wall and the great changes that followed. Peter's diplomatic work has been devoted to the development of cultural life. "We have 31 so-called cultural forums around the world, which are like small embassies. For example, as cultural ambassador, I ran a cultural forum in London," says Peter. Under the Ministry of Culture is the state-run Artotek, which buys works by young artists. The works are stored in a warehouse from where they are loaned out to ministries, residences and embassies. In Tallinn, for example, there are works from the 60s and 70s of the last century.

Here, Peter has noticed that Estonians and Austrians share a great love of culture, particularly theatre and music. "And it's not just about the tradition of choral singing. With choirs, I have the feeling that it is a real folk culture, not popularised, but very authentic."

Another link between Estonia and Austria in the field of music is opera singers such as Ain Anger and Anneli Peebo in Vienna, "who are like magnets for Estonian culture lovers, many of whom come to the Volkstheater or the Vienna Opera to listen."

For Estonians, Peter recommends a visit to

Vienna to enjoy the culinary offerings, from the pastries in the cafés to the legendary Kaiserschmarrn, all of which have a centuries-old story behind them. But in Vienna you could also try what is very popular, namely eating a Käsekrainer with the Viennese in front of a street sausage stall. Incidentally, Vienna's sausage stalls have just recently been inscribed on the UNESCO World Heritage list and the queue is always the longest in front of the one near the opera house.

It's not for nothing that Vienna has been declared one of the world's most liveable cities. It is also worth visiting Graz on the Italian border, which is similar in size to Tallinn. Like Toompea in Tallinn, it has the Castle Hill with its famous clock tower.

For Austrians, Estonia is still a slightly exotic and charming fusion of the modern digital and the traditional that is genuine and honest. Alongside Tallinn's old town, nature also needs to be noted.

"For me, the Estonian language is musical, with a beautiful sound. When people ask me what the difference is between German and Austrian, an American Germanist put it beautifully: "looks like German, sounds like music"."

The only thing Peter misses when he's in Estonia is, somewhat surprisingly perhaps, bread, Austrian bread, with a nice crusty crust and not sweet. Three things Peter likes most about Estonian food: buckwheat, which he has loved since childhood, beetroot and kama.

Peter admits that he has been warned a lot about introverted people. "I haven't met the Estonian yet, only those who are very helpful, open and communicative".

The ambassadors of the Czech Republic and Austria jointly organised the national day in autumn. "After all, we were one country for 400 years," says David Král, laughing that this is noticeable at football matches, where Austrian players have Czech names. Both Král's and Austrian Ambassador Peter Mikl's terms in Estonia end this year.

TUNNEN END SIIN KODUSELT!

„Mõtlesin esimesel talvel, et harjun talve ja pimedusega. Siiski tunnistan, et seda ma ei suuda,“ ütleb Tšehhi suursaadik Eestis David Král. „Ja esimese aasta kuumal suvel mõtlesin, et kuhu ma küll sattusin!“

Järgmised suved aga on olnud sellised, nagu ta mäletab lapsepõlvesuvised Tšehhimaal. Eesti talve ja suve vahe on väga suur, nendib David: „Suvi on nagu paradisi, kuid talvel satud nagu teisele planeedile.“

David Král on tegelikult akadeemik, kes pikki aastaid juhtis Euroopa poliitika Europeumi insti-

tuuti, millest nüüdseks on tema sõnade kohaselt saanud tugev Euroopa mõttekoda. Sügavam huvi rahvusvaheliste suhete vastu tärkas tal siiski juba üheksakümnendate algul, kui ta õppis Suurbritannias United World College of the Atlanticis koos 80 eri rahvuse esindajaga. „Diplomaatiline karjäär algas aga alles 2014. aastal, kui mind kutsuti tööle välisministeeriumisse. See ei

Tšehhi ja Austria suursaadikud korraldasid sügisel riikliku tähtpäeva ühiselt. „Me olime ju 400 aastat üks maa,“ ütleb David Král ja naerab, et silma torkab see jalgpallimatšidel, kus Austria mängijatel on tšehhi nimed Nii Kráil kui Austria suursaadikul Peter Miklil saab alanud aastal ametiaeg Eestis läbi.

Tekst Thea Karin
Fotod erakogu

olnud üldse minu lapsepõlveunistus," muheleb ta.

Eestit külastas David aga juba 2002. aastal seoses Euroopa Liidu idasuunalise laienemisprotsessiga. Pärast teist korda Eestis käinuna mõtles ta, et on imetlusväärne, kuidas see väike maa oskab end maailmakaardile viia. Nii oli Davidile igati teretulnud saabuda 2021. aastal suursaadikuna Eestisse.

Kliimaolud kliimaoludeks, aga kokkuvõttes tunneb David end Eestis ja Tallinnas väga koduselt. „Natuke tunnen puudust mägedest ja see-tõttu meeldib mulle Lõuna-Eestis, kus küngaste vahel on ka horisonti,” räägib suursaadik. „Tallinnas aga on eriti tore, et meri on saatkonnast ainult 500 meetri kaugusel. Mulle meeldib eriti jalutada Pirital, Kloostrimetsas ja rannas – sealne männimets ja selle lõhn, seda meil ei ole,” ütleb ta.

Tallinnas naudib David Hansa-aegset hõngu ja raekoda. Toomkirikust aga leiab isegi otsese seose Tšehhi ajalooaga. Sinna on maetud Böömi-maa mässi üks juhte krahv Heinrich Matthias von Thurn, kes astus 1629. aastal Rootsi teenistusse ja kellest sai Pärnu krahvkonna härra.

Eestist Prahasse tulnutele soovib David külastada arvukaid losse ja kindlusi, mis pärit just nagu muinasjutust. „Eestlastele võivad ka meie mäed meeldida, need ei ole küll kõrged Alpid, aga mat-

kamiseks väga sobivad,” ütleb David ning märgib, et eestlasi ja tšehhe ühendab suur huvi seente vastu.

„Eesti on tšehhide jaoks siiani jäänud eksotilisiks,” nendib David. „Puhatakse siiski esmajoones Horvaatias ja Montenegros, kui minnakse põhja poole, siis Skandinaaviasse.”

Kes aga Eestisse on jõudnud, avastavad vaimustava maa. Siinjuures mängib rolli ka digitaalsuse ja postsovetliku kontrast. Üllatus on, et siin saab meres ujuda ja isegi randades on alati küllalt ruumi. Ta ütleb: „Kui koju lähen, on minu jaoks juba nagu väike šokk inimeste suur hulk Prahast.” David märgib, et tšehhid armastavad väga loodust: „Kui külastasin Lahemaad, oli seal korraga viis Tšehhi gruppi. Rabad on minu jaoks Eestis sellised ime-lised paigad, mida meil ei ole.”

2025. aasta suvel lahkub suursaadik Eestist. „Kui eestlased tunduvad reserveeritud, siis need, kellest on saanud teekaaslased, on muutunud väga südamelähedaseks,” ütleb suursaadik. „Kaasa võtan ka mälestused imelistest päikeseloojangutest rannikul. Ja sõna „tere” – see on lihtne ja sel on sõnum. Maagiline tundub sõna „taasiseseisvumispäev” – see on nagu saksa keel, kus mitu sõna pannakse kokku üheks pikaks!”

Enne lahkumist on kavas veel ära käia suitsusaunas. „Ka selle erilise kogemuse tahan kaasa võtta,” ütleb saadik lõpetuseks.

MUCH AT HOME!

“Although I thought the first winter I would get used to the winter and the darkness, I have to admit that I can't,” says Czech Ambassador to Estonia David Král, “and with the hot summer of the first year I thought, where have I come to!”

The summers that followed, however, were as he remembers his childhood summers in the Czech Republic. The difference between Estonian winter and summer is huge, David says: “If summer is like paradise, then winter is like another planet”.

David Král is an academic who for many years headed the EUROPEUM Institute for European Policy, which he says has now become a strong think tank in Europe. However, he developed a deeper interest in international relations in the early 1990s, when he studied at the United World College of the Atlantic in the UK with 80 nationalities. “My diplomatic career did not start until 2014 when I was invited to work at the Foreign Office, and it was not at all my childhood dream,” he reflects.

But David had already visited Estonia in 2002 as part of the EU's eastern enlargement process. After his second visit to Estonia, he thought it was amazing how this small country could put itself on the world map. So David feels very welcome to come to Estonia as an ambassador in 2021.

Climate for climate's sake, but all in all, David feels much at home in Estonia and Tallinn. “I miss the mountains a bit, so I like being in southern Estonia, where there are hills and horizons,” says the Ambassador. “But what's nice about Tallinn is that the sea is only 500 meters from the embassy. I especially like walking in Pirit, in the Kloostrimetsa forest, and on the beach - the pine forest there and the smell of it, we don't have that,” he says.

In Tallinn, David still enjoys the old Hanseatic atmosphere and the City Hall. He even finds a direct link to Czech history in the cathedral. It is the burial place of Count Heinrich Matthias von Thurn, one of the leaders of the Bohemian Rebellion, who entered Swedish service in 1629 and became lord of the county of Pärnu.

For those coming to Prague from Estonia, David recommends a visit to the many fairy-tale castles.

“Estonians might also like our mountains, which are not the high Alps, but are great for hiking,” David notes that Estonians and Czechs share a great interest in mushrooms! Estonia is still an exotic destination for Czechs, says David, they still prefer to holiday in Croatia and Montenegro, and if they go north, it's Scandinavia.

But those who make it to Estonia will discover a fascinating country, contrasting the digital and the post-Soviet. Surprisingly, you can swim in the sea here and there is always plenty of space, even on the beaches.

“It's a bit of a shock to me when I go home how many people there are in Prague.” David notes that the Czechs are very nature-loving: “When I visited the Lahemaa, there were five groups of Czechs there at the same time. For me in Estonia, the swamps are such wonderful places that we don't have.”

The ambassador will leave Estonia next summer. Although Estonians can seem reserved, he didn't have such a luck to meet one! “The people who have become my companions have become very dear to me,” says the ambassador. “I will also take with me memories of beautiful sunsets on the coast.”

“And the word “Tere!” (“Hello”), it's simple and has a message. The word “taasiseseisvumispäev” (“Independence Day”) feels magical, it's like the German language, where several words are put together to form one long word!” says David.

Last but not least – the ambassador plans to go to the smoke sauna before the leave, “I want to take this special experience with me”.

Czech Ambassador to Estonia David Král.

Paradiis & põrgu

Kollektsioon võtab minu jaoks üsna hästi kokku viimase kümnendi mu elust. On olnud ääretult põnev ja loominguliselt meelikõditav, samal ajal on see olnud paras sõit Ameerika mägedel. Ka nende hiigelkleitide kavandid olid inspireeritud suurtest tunnetest, mis võivad vahel meid kõrgustesse tõsta või enda alla matta. Kollektsiooni lõigete ja kangaste valikul püüdsin lähtuda samast lihtsusest, mis mind loometee alguses inspireeris. Efekt saabub jõuliste ja õrnade kaunistustega.

Fotod **Marin Sild**
Jumestajad **Monika Tustanovski, Teele Kaeval**, juhendas **Karin Käbi Kuus**.
Soengud **Aili Puss Education, Jaana Hannus**
Modellid **Mari-Liis Kriisa, Maria Kriisa, Karin Käbi Kuus, Liisi Leppik (MJ Models)** ja **Stine Agnette Tüvist (MJ Models)**
Valguslahendused **CuuClub** ja **Fotogeen**.
Koht **HALL**
Assistent **Tiiu Muuga**

PERIT MUIUGA

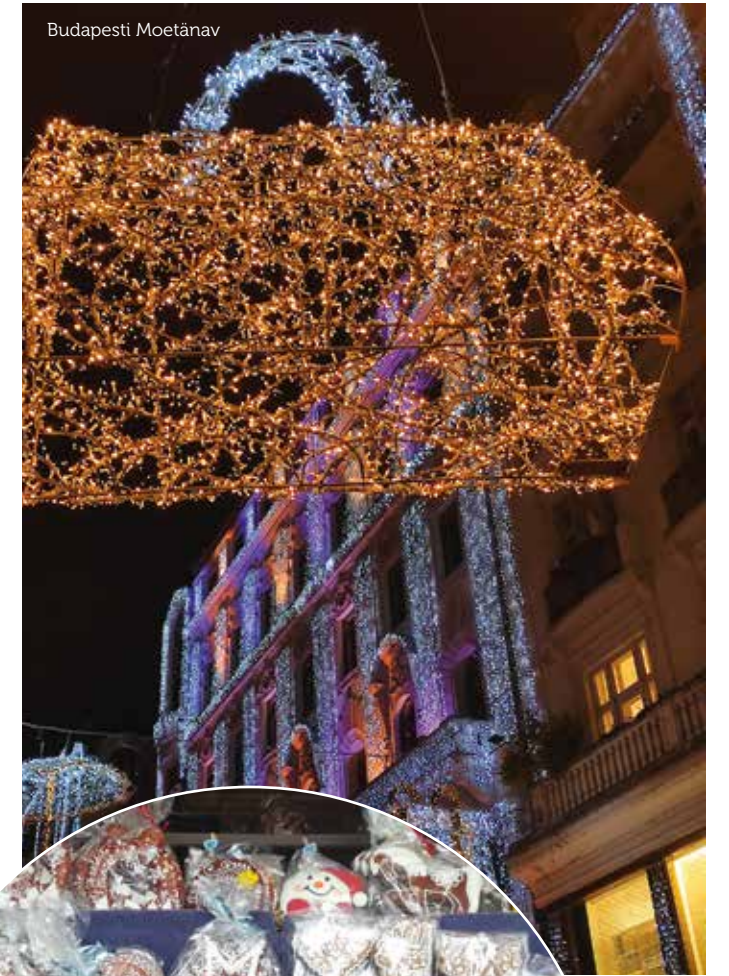
Paradise

and hell

Brno
Raekoja
värav.

Brno jõulutänav trammiga

Budapesti Moetanav

Kuigi välismaalasedki on Tallinna jõuluturgu kiitnud kuusetipu ja ka teavani, leidub selliseid ju peaaegu igas linnas. Kesk-Euroopa rongisõit viib meenutusena tagasi sealsetele jõuluturgudele.

Tekst ja fotod Thea Kain

Rong, mis alustab sõitu Prahast ja suundub Viini, annab võimaluse lühikesel, 342-kilomeetrisel teelõigul maha astuda lausa mitmes riigis ja nõnda avastada 2024. aasta jõuluturge ning nende traditsioone.

Euroopa jõulupealinna tiitli sai Euroopa Parlamendi valikul 2024. aastal Tšehhi suuruselt teine linn Brno eelkõige kristlike jõulutraditsioonide au sees hoidmise eest. Prahast kahetunnise sõidu kaugusel Brnos on viis jõuluturgu. Tegelikult aga annab terve linn jõuluturu mõõdu välja, sest tänavatel on müügiputkad sobivalt

ehitud ja suurtesse jõuluehetesse saab selfide tegemiseks sisse astuda. Nende vahel liigub punane säravate lumehelvestega kaunistatud jõulutamm.

Rohelise turu 111 putkakeses särisevad grillil Tšehhi traditsioonilised käsitoõjuustud ja üle väljaku kõlab peaaegu iga minut kellalööök, mis annab teada, et üks jõulusoov on jälle teele saadetud. Suurel turul särab jõulukuusk värvi muutes ja astronoomiline kellgi on saanud erilise jõulukuuli. Linna sümbolit krokodilli ehib triibuline pullover ja muudab ta selle aasta popimaks pildistamisobjektiks.

Bratislava jõulusalong.

Brno letid.

Järgmine peatus on Slovakiast Bratislavas. Tüllukeses vanalinnas leiab kaks turgu. Raekojaesist täiendab maagiline kuusemets, kus linna noored on saanud võimaluse puid ise kaunistada. Teisel turul saab proovida sajandivanuse traditsiooniga sõstraveini Thebener Ribezlak, mida on maailmas hinnatud lausa 62 medaliga.

Kahe ja poole tunni pärast jõuab rong Ungari pealinna Budapesti uhkesse rongijaama. Vörös-marty turu ja püha Istváni basiilika jõuluturu vahel on jalakäijatele Moetanav, millel iga kaubamaja fassaad särab kingipakina. Nende kohal ripuvad sama säravad hiiglekingad ja käekotid. Muljetavaldavalt suured

on toiduala road, kus sarnaselt Brno ja Bratislavaga leiab kartulipannkooke ja eriti populaarne on magus torusai või korstnakook.

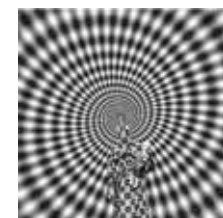
Austria pealinna Viini jõuluturul on täis külalisi kogu maailmast. Euroopa suurimaks ballisaaliks nimetatud Grabeni kohal säravad hiigellühtrid ja püha Stefanuse (saksa keeles Stephansdom) katedraal võtub värvigammaga. Punase Tornit tänava (Roterturmgaasse) hiigelkuulide all kõlab Viinis tavaline kabjaplagin. Kõige suurem tunglemine on raekoja jõuluturul, aga leiab ka väikesemaid, maailma kaunimate hulka kuuluvaid, näiteks Maria-Theresia ausamba ümbruse või Spittelbergi jõuluturg. Karlsplatzil ootab käsitoõturg. 📍

SOOVIDE AEG!

Uurime koolilastelt, mis neil tulevikule mõeldes südamel võiks olla! Mida nad sooviks aastaks 2025?

Vanalinna hariduskolleegeiumi koolitõdrukid Katariina, Triin, Iti, Kristiina ja Simona otsustasid oma soovid kirja panna ja kuuseehetena riputada Oleviste kiriku aia kuusele. Las lehivad seal tuule käes, ehk heidab ka mõni vanem inimene pilgub peale.

RHYTHM DOCTOR
DIGITAL JUJU

Inglise-Eesti DJ Chris Longi teist kauamängivat tuli oodata peaaegu 20 aastat. Ja tasus oodata! Plaadil kõlav muusika on valminud vahemikus 2010–2017 ning hõlmab *deep techno*’t, *dub*’i ja *ambient*’i ning muudki *gruuvi*. Mehe muusika tõestab tema teesi, et kosmilist või maist maagiat ja vaime saab esile kutsuda ka digimaailmast. [P](#)

AJUKAJA JA MART AVI
DEATH OF MUSIC

Kaua tehtud kaunike! Duo on võtnud aega ja lihvinud toor- materjali briljantideks. Eklektiline alus, allikad *house/techno*/sünt-pop jne on üles ehitatud toimivaks tervikuks nii üksiklugude kui ka albumi raamis. Rütmi- melodoodiad kui rätsepatoona välja mõõdetud. Siiski, ei midagi poleeritud ega üleprotsessitud. [P](#)

HALDI JA FLAMINGO
ÕIGE AEG

Nostalgia-poppi ja gruubi kõige lähedamal moel! Ehk ei midagi, kuldne kiras, kunstlikult punnita- tuna ega kommertsli keeratuna. Ning mis väga väärtuslik: lood kõlavad orgaaniliselt ja originaal- selt! Küllalt on neid firmaürituste tribuut- või kaverbände, kelle looming plaadile pressimist ei vääri. [P](#)

FLORIAN WAHL
FLO RAADIO

FW on fenomen, ei saa vastu vaielda, ega tahagi. Vastupidi! Tuult tiibadesse ja tuld püssi- rohutünni. Eelmise albumiga võrreldes on tegemist lödve- ma randmega valminuga. Kas lahjem seepärast, et AI tuli appi? Kuldsest Triost ja Onu Bellast alates küsivad mõned, kas see, mida nood teevad, on üldse muusika? Vahet pole – olgu vaid vaimukas ja väge täis! [P](#)

VERA VICE
FAR FAR AWAY

Unenäolise popmuusika duo Vera Vice kolmas plaat on veidi keerukam kui eelmine. Ave Velle- salu ja Helen Västriik hoiavad kuulajaid justkui muinasjulle mullis. Haldjehelide saatel saab, kui vajate juhiseid, niisama lebotada. Või ka mõnusalt lumehelbekse moodi tasa tasa tantsida! [P](#)

LUUREL VARAS
244 ALF

Siit kostev elektrooniline tantsu- muusika on justkui heliriba mõnele arvutimängule, kus on autosid, tagaajamist ja pööraseid kurve. Aga sellele viitavad ka lugude nimed, nagu „Hall Galant“, „4 x 4“, „Sport Mode“ ... ja mida see Supakas teeb!? [P](#)

VAIKO EPLIK JA ELIIT
LÄHEN MÜÜJAKS

Eesti mullune aasta muusik Vaiko Eplik on vast oma meist- ripaberid ammu lunastanud. Mis sest, et omal ajal koolid katki jäid! Oma tuntud headuses võib ta teha ükskõik mida! Pigem on Vaikole vast väljakutseks see, et kas ka midagi täitsa uut. Mis see oleks tänapäeval? Igatahes on see album tulvil tugevaid lugusid Betty Alveri sõnadele. [P](#)

TÕNU NAISSOO
NAISSOO FREEFORM QUINTET

Kahel suvesessioonil salve saa- dud *jazz-funk-fuusion*-heli jäljed maestro juhtimisel on saavutus! Naissoo väänab oma instrumen- taariumi: Rhodes, Moog Source, ARP Odyssey. Sekundeerivad bassklarnet (Meelis Vind, vahel ehk liigagi esile tükides?), bass ja löökriistad. Taolist musa on ilma peal palju, aga rõõm tõe- da, et omad poisid oskavad ikka midagi värsket välja pigistada. [P](#)

AJA VARI

Tarvo Varres (s 1970) tegeleb praegu oma töödes minatuse ja mittelineaarse aja küsimustega. Ta on loonud fotosarju, videoid ja installatsioone, kasutades neis ka heli, valgust ning teksti. Pühendunud lugejana uurib ta nii tänapäeva kui varasemat kirjandust ja filosoofiat, mis vahel saab tema teoste osaks.

Kunstnik kõneleb oma loomingust, käsitledes nelja viimast tööd. Küsitles Kiwa, tänusõnad Samantha Bankstonile.

Tarvo Varres (b. 1970) is currently working on issues of selflessness and non-linear time. He has created series of photographs, videos and installations using sound, light and text. An avid reader, he explores contemporary and past literature and philosophy, which sometimes becomes part of his work.

The artist will talk about his work and discuss his four most recent works. Interview by Kiwa, with thanks to Samantha Bankston.

in:ver:s:e

Alustan viimasest tööst. Installatsioon „in:ver:s:e“ on ruumiline stseen kokkuvarisemise äärel, valguse, teksti ja objektide põimumine. See koosneb kassettmaki lintidest, traadist, kaablitest, klaasist, meresoolast ning unustatud neoonkirjade fragmentidest, mis on küll valmis tehtud, kuid mahajäetuna töökotta kasutult seisma jäänud. Need fantoomkirjad on tulnud ringi teha või on

klient ära kadunud, nagu seda ikka juhtub. Valisin selleks numbripaare või üksikuid sõnu ja tähti, vahel ka tai keeles, millest ainus kohe äratuntav oli FF Koffi õlle logolt. Ka siis, kui neoonid jäid domineerima, on muud mikrodetaile, meresoola ja rippuva makilindi peegeldus, töö terviku juures kokkuvõttes sama olulised.

Veidi nagu leegi vari ümberpööratuna: tekstide varemed, millel on muu hulgas veel funktsioon olla valgusallikas hapras olukorras, mis viitab keele kokkuvarisemisele. Miski, mis sarnaselt musta auguga põhimõtteliselt kokku ei kuku.

Haprus, fragmentaarsus, minatus ja vertikaalne aeg või mittelineaarne aeg, piir-kogemus on need mõttelised teljed, mis mul erimoodi esinevad rohkem või vähem kõigis töödes alates 2010. aastast. Selle kõik saab lühidalt kokku võtta sõnapaari fragile metaphysics, mõistesse, mida arendame koostöös Ameerika filosoofi Samantha Bankstoniga.

TARVO VARES alustas avalikku näitustegevust 1991. aastal rühmanäitusel „Guide to Intronomadism“ Tallinna kunstihoones. Ta on töötanud külalisõppejõuna Eesti kunstiakadeemias (EKA) ja Tartu kõrgemas kunstikoolis (1996–2016). Ta on pälvinud kinoliidu noore fotograafi preemia (1992), Rühm T koosseisus kultuurkapitali kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitali aastapreemia (1996) ning esitatud Köler Prize 2018 auhinna saamiseks. Tema töid on Eesti kunstimuuseumi nüüdiskunsti kogus.

in:ver:s:e, detailid

FRAGILITY

„Fragility” on tekstil põhinev installatsioon, mis tegeleb ideega tekstist ja keelest kui millestki, mis asub reaalse ja imaginaarse piiril. Selles on valik Maurice Blanchot’ lauseid teostatud alumiiniumist ja pleksiklaasist. Piir-kogemus, mina kokkuvarisemine, soov kaduda mõttesse on mõned teemad, mida töö käsitleb. Ruumis ripuvana on valged laused kaotanud oma autoriteedi, mis neil algelt paberilehel must-valgena oli, on muutunud läbipaistvaks, muutes seejuures õhu ja ruumi osaks, olles seejuures

mahulised ja ruumilised, vahel kuni kaheksa meetrit pikad. Lisaks on neil vari. Töö seab küsimuse all minapildi ja esitab väljakutse nii tekstile kui ka endale nende lugemisel. Need viis lauset on välja võetud algsest kontekstist ja moodustavad galeriis uue koosluse.

—YES, THAT’S IT, INEXCHANGABLE IN AS MUCH AS INTERCHANGABLE, THE UNIQUE SOMEONE WHO RECOGNIZES HIMSELF ONLY IN THE UNIQUE SOMEONE WHO YOU ARE

FRAGILITY THAT IS NOT OF LIFE, FRAGILITY NOT OF THAT WHICH BREAKS ITSELF APART, BUT OF THE BREAKING APART, THAT I CANNOT REACH, EVEN IN THE COLLAPSE OF THE SELF THAT GIVES UP AND GIVES ITS PLACE UP TO THE OTHER

BETWEEN YOU AND ME IT IS LIKE BETWEEN SOMETHING THAT IS MORE THAN YOU AND SOMETHING THAT IS LESS THAN ME: MAN AND MAN

ONE’S THINKING ABOUT ME MAKES ME FEEL THIS SELF; ONE’S NOT THINKING ABOUT ME LEAVES ME IN THIS SELF THAT EXCEEDS ME

—AT LEAST DISAPPEAR IN THIS THOUGHT

Samas sarjas on veel installatsioon „Ootamine on see, kui aega on alati liiga palju ja kui ajal on siiski ajapuudus” ja töid üksikute, valgetest neontorudest lausetega.

Solitude hides me from solitude, sometimes

Restlessness of hope, anxiety of illusion

Nendel neonkirjadel siseruumis vari enamasti puudub ja tekst ise on valgusallikas. Pean siin minema veidi tagasi, sest minatus ja vertikaalne aeg, soov pidevalt küsimuse alla seada nii ennast kui ka aega, hetke pikkust ootamises jms on kõik täpselt need teemad 2014. aastal valminud pikemas videos „Betweenland”, siis „Minatuse märkmed” (2018), ka „Nurkade seerias” (2013), „Lindistav pörand” ja „Kättesaamatu mälestus”

(„Brüsseli nurgad”), mõlemad 2015.

Tuginesin nendes töodes lisaks oma kogemusele ja vahetule ruumile paljuski mõistetele „anatta” ja „vertikaalne aeg”, millest esimese leidsin varajases budismist (tõlgitakse *non-self* vahel ka *non-ego*) ja teise korjasin üles Gaston Bachelardi raamatust „Intuition of the Instant”. Selle kõige taustal sobitus Blanchot mõtetesse suurepäraselt, sest ta tegeleb just täpselt nende teemadega, tihti samal ajal ning seejuures meeletult põhjalikult. Kaotab kirjutavast subjektusest kõigepealt enda, siis koha, seejärel aja, mida tal on mitut tüüpi, puudub täiesti või tuleb alles siis, kui aeg otsustab tulla. Näiteks lause *I remembered this phrase: "I don't know, but have the feeling that I am going to have known* on kirjutatud kui mälupilt tulevikust, milles ta on korruga nii

tulevikus kui ka minevikus, mitte aga hetkes.

Kõige selle juured ulatuvad ilmselt nii kaugele nagu kirja pandud ajalugu vedadest alates. Seda on nii posthumanismis, kirjanduses Clarice Lispectoril, Emily Dickinsonil, Zizekil ja paljudel teistel – kõik on midagi sel teemal kirjutanud. Buda legendi järgi lähenes ta analüütiliselt ja kui hakkas „mina” otsima, siis leidis ainult muutuse ja väitis, et selle teemaga tegelemine viib ainult ummikusse.

Teiseks läks mulle erilist korda Dogen, kes kirjutab Shobogenzos: „*To study the buddha way is to study the self. To study the self is to forget the self.*” *Lispector kõlabki tihiti nagu „proto posthuman: Being alive is unattainable by the finest sensitivity. Being alive is inhuman – the deepest meditation is so empty that a smile exhales as from a matter”.*

KATSE TAGASI VAADATA

Mitu korda olen soovinud endast vabaneda. Ennast küsimuse alla seades olen tavaliselt muutnud ka oma visuaalset keelt. Tekib küsimus „Kes?”. Aga seda kunagi ei tea, töötad intuiitselt ja satud aladele, millest varem aimu ei olnud.

Esimese tekstil põhineva töö tegin 2000. aastal Tallinna linnagalerii akendele näitusel „Inscriptions”, mis tegeles mõttega teksti vahepealsusest: seda tuli lugeda siseruumist tänavale vaadates, linnaruumi taustal. Järgmised 18 aastat ja hiljem tegelesin mõttega teksti ruumilisusest ning läbipaistvusest. „Fragility” on tehtud 2022. aastal ja tegeleb kõigi nende teemadega, lisaks mõttega piir-kogemusest, tekst on kui miski, mis on reaalse ja imaginaarse piiril.

SÜDAMENOODID Heart Notes on kodumaise lõhnalooja Tony Veileri (T-Perfume) ja Kristel Voltenbergi (Mulligalerii) koostöös loodud parfüüm, mis inspireeritud etenduse „On kuritegu mitte armastada šampanjat“ teemadest. Parfüüm saadab ka kõiki etendusi selle lahutamatu osana. Parfüümi freesia ja tumedate viinamarjade tipunoodid, pehme ploomi ja patšuli keskmised ning sooja šokolaadi ja vanilje põhinoodid loovad lummava sümfonia. Et üks lõhn koosneb klassikaliselt alusnootidest (ingl base notes), keskmistest ja tipunootidest (ingl heart and top notes), sai parfüüm just selle kõige enam esilekerivate nüanside tõttu nimeks Heart Notes. **50 ml 180 €**

DÜNAAMILINE OLEMUS Adidase uus lõhnakollektsioon Adidas Vibes on lõhnakunstist ja neuroteaduse koostlus, mille valikusse kuuluvad aroomid mitte ainult ei lõhna hästi, vaid parandavad ka tuju ja aitavad kujundada meeleolu. Iga pudel esindab värve ja liikumist, olles pühendatud Adidase kaubamärgi dünaamilisele olemusele. Pulsi lemmik on Spark Up. **30 ml 14,50 €**

LILLEDE ELEGANTNE OLEMUS Chloé Atelier des Fleurs'i uus parfüümi-kollektsioon koosneb üksikute minimalistlikest lilledest. Valikus olevad lilled põhinevad kõik naturaalsel ja puhtal aroomiõlil. Suure kontsentratsiooniga parfüümiveed on loodud kõigile, sest lilled pole sooliselt määratletavad. **50 ml 151 €**

KULDSEDE JA MAHLASED NOODID Manifesteeri kõik soovid Marc Jacobi uue lõhnaga Perfect Elixir. See on parfüüm, mis julgustab kõiki võtma end omaks just sellisena nagu oleme – täiuslikud oma ebatäiuslikkuses. Perfect Elixir on esimese parfüümivee soojade ja rikkalike nootidega uusversioon, milles kohtuvad rabarberi mahlased ja kuldse ambrapuidu võimsad akordid. **30 ml 86,99 €**

OXYSHIFT-TEHNOLOOGIA Shiseido Bio-Performance'i sarja uustulnuk HiForce pakub tõeliselt murrangulisi ja toimivaid nahahooliduse uuendusi. Skin HiForce on kreem, mis sisaldab murrangulist oxyshift-tehnoloogiat. Laserhooldustest inspireeritud kreem taastab naha noorusliku välimuse seestpoolt väljapoole, muutes selle täidlasemaks ja kaunimaks. **232 €**

Hermesi uus naisteparfüüm Barénia on ikooniliste Kelly ja Birkin käekottide lõhnatõlgendus, sest just sellest uskumatult pehmest, kuid vastupidavast nahaliigist on valmistatud need kogu maailmas ihaldatud käekotid. Barénia parfüümvesi ühendab intensiivse ja selgelt eristuva liblikliilia innovaatilise imemärja magusa õrnusega ning ümbritseb need kauakestva tammepuu ja tagasi patšuliga. **60 ml 123 €**

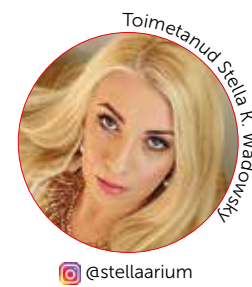

SUURLINNA SÜDAMELÖÖGID DKNY 24/7 on lille-puidumuskuselõhnane parfüüm, mis tabab elava linna südamelööke. Liivakellakujuline pudel sümboliseerib aja pidevat kulgemist üha aktiivsemas New Yorgis, esindades sujuvat üleminekut päevast öösse ja tagasi. **30 ml 51 €**

PIMEDUSELE VASTU!

Ükskõik kui pime on väljas, peab sinu peeglilaua põlema tuluke, mis pakub valgust ja sooja. Olgu see uus kodumaine parfüüm Heart Notes, Ritualsi kehakreem või Payot Roselifti Crème Rose.

Fotod tootjad

IDEAALNE AKSESSUAAR Jimmy Choo parfüüm I Want Choo Le Parfum on sädelev ja läbimõeldud lõhn. Lõhna seiklus algab piri, kuldse gardeenia ja muraka kosutavate tipunootidega, millele järgneb kreemjas jasmiiini, patšuli ja ambreti muskushibiski soe süda, mida täiendavad sambala, merevaigu, sandlipuu ja prali-neeakordi põhjanoodid. **40 ml 64,99 €**

SÜGAVNIISUTAV PAITUS Kiehlsi uus Ultra Body Mega Moisture Squalane Cream on kliiniliselt kontrollitud, et tagada kehale 72-tunnine ülim niisutus. See on kiiresti imenduv ja lõhnava kehakreem, mis aitab hoida naha niiskust ning sobib ideaalselt kõigile nahatüüpidele. **250 ml 51,99 €**

KINGITUS KÜPSELE NAHALE Payot Roselifti Crème Rose on vananemisvastane päevakreem pinguldava kompleksiga, koosnedes damaskuse roosist ja prokollageenist, looduslikust peptiidist, mis teadaolevalt stimuleerib kollageeni loomuliku tootmist. **50 ml 95,99 €**

IGA HETK LOEB Rituals õpetab hindama nii suuri kui ka väikseid momente, mida inimene ei pruugi kiires elutempos isegi märgata. Rituaalid inspireerivad meid looma väikseid õnnelikke hetki, muutes päeva tunduvalt tähendusrikkamaks. Selleks on Rituals säätinud kinkekarpi tooted nii kodule kui ka kehale. **49,90 €**

REGARDE-MOI! Guerlaini jõulukollektsiooni Ombres G 888 Regarde-moi! lauvärvipalett on loodud piduliku hooaja kauni meigi jaoks. Kivikestega ehitud ehteümbris paljastab punastes, roosades ja vasetoonides särava lauvärvi unikaalse harmoonia, et sulanduda hinnalise piduliku ilme saamiseks. **96,99 €**

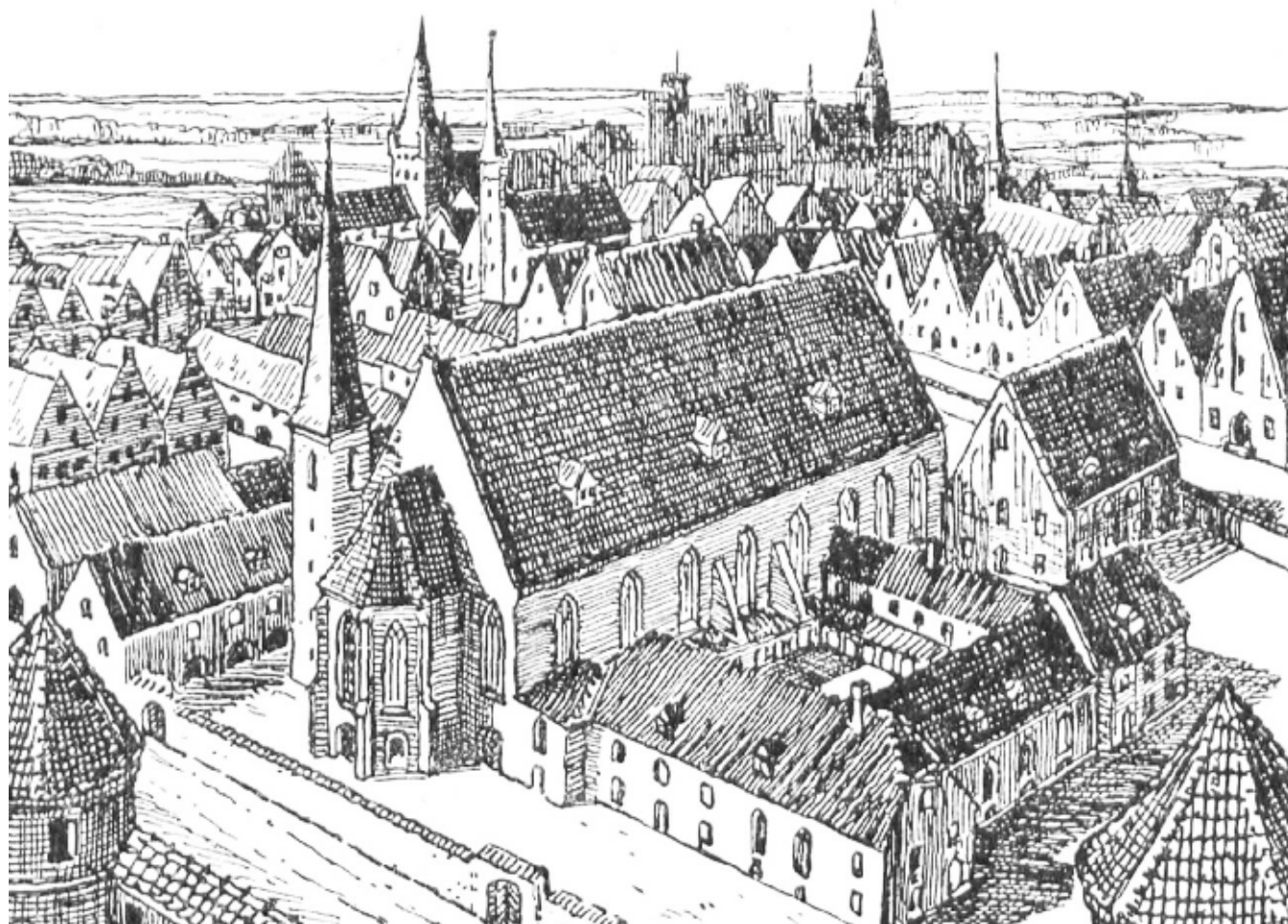
SINU UUS KAASLANE Clarins Extra-Firming'i sari sobib pinguldavaks ja efektiivseks vananemisvastaseks hoolduseks kõigile nahatüüpidele alates neljakümnest eluaastast. Päevakreem sisaldab orgaanilisi aineid, näiteks nahatooni ühtlustavat orgaanilist kõrbedatlipalmi ekstrakti, nahka niisutavat kalanhoed ja pooreid märgatavust vähendavat Java tee ekstrakti. **95 €**

TALLINNA sajandid

Vaatame, milliseid tähtpäevi tasub Tallinnal tänavu meenutada. Tõstame esile olulisemad ja need, millistest saab 2025. aastal sada täis!

Tekst Tõnu Pedaru
Fotod FranzK, arhiivid

500 aastat tagasi, 12. jaanuaril 1525 suleti usupuhatuse tõttu Katariina klooster, suurim ja tähtsaim sakraalkompleks keskaegses, katoliiklikus Tallinnas. Aastal 1246 dominiiklaste ehitatud ja asustatud kloostrikompleks oli nii usu- kui ka haridus- ja kultuurielu keskus. Sulgemise järel oli seal eestlaste kogudus, kuni tulekahju lõpetas tegevuse. Tänapäeval asuvad endise kloostri alal Peeter Pauli katoliku kirik, Theatrumi teater, kloostri ait ja muuseum.

120 aastat tagasi toimus 1905. aasta revolutsioon. Sõjavägi tulistas 29. oktoobri (vkj 16. oktoober) õhtul Tallinnas Uuele turule kogunenud miitingulisi. Tapetuid ja hiljem haavadesse surnuid oli 90, haavatuid 200. Tallinnast läks 25. detsembri (vkj 12. detsember) hommikul mitu salka relvastatud töölisi ja maatamehi maapiirkondadesse, kus koos mõisatööliste ja talupoegadega hakati mõisaid põletama ning rüüstama.

495 aastat tagasi (1530) asetati Tallinna raekoja torni sõjasulase kujuga tuulelipp Vana Toomas. Kujusid on vahetud kaks korda uuema vastu: 1952 ja 1996. Toomasest kujundati 1960. aastatest alates linna üks sümbboleid.

400 aastat tagasi sündis Erik Jönsson Dahlberg. Tänu temale on meil vanalinna ümber kunstmäed ja orud: Harjumägi, Lindamägi ja Rannavärava mägi, samuti liigendatud pargimaastik. Need on 17. sajandi lõpus rajatud muldkindlustused, mille ümberkujundamise algatas arhitekt ja insener, Rootsi kuningriigi kindlustuste ülem, lihtrahva seast teenete eest aadliks tõstetud Dahlberg.

160 aastat tagasi (5. detsember 1865) valmis Kalamajas mere ääres tehisaasivabrik. Tallinna raekoja ees süütas bürgermeister Ernst Baetge esimest korda gaasil töötavad tänavavalgustid.

140 aastat tagasi algas venestamine. Aprillis-mais 1885 valiti Eestimaa kuberneriks range slavofiil vürst Sergei Šahhovskoi ja Liivimaa kuberneriks kindral Mihhail Zinovjev. Augustis tagandati ametikohalt Tallinna ja Riia linnapea, kes keeldusid kasutamast vene keelt asjaajamiskeelena.

Erik Jönsson Dahlberg.

100 AASTAT

1925 – Tallinna klubi Sport tuli Eesti esimeseks meistriks nii võrk- kui ka korvpallis. Jalgpallis selgitati meistreid juba aastast 1921.

25. aprill – Tallinnas avati seltskondlik maja, millest sai Eesti intelligenti, poliitikute ja seltskonnategelaste kogunemiskoht Nendes ruumides alustanud klubi Centum koosnes mõjukamatest Eesti inimestest. Klubil oli kuni sada tegevliiget, auliikmed ja alalised võõrad. Klubi juhtis asutamisest alates Konstantin Päts, mistõttu nimetati seda ka vahel Pätsi õukonnaks või kamariljaks.

Juunis alustas Tallinnas Raekoja platsil kohvikus Marcelle tegevust Eesti esimene elukutseline

Tallinnas avati 2022. aastal Estonia kontserdisaali ja Pärnu maantee vahelisel alal Konstantin Pätsi mälestusmärk.

džässorkester The Murphy Band. Peamiselt reaal-kooli poistest koosnev ansambel pani sellega aluse Eesti professionaalsele pop(jazz)muusikale!

28. oktoober – Tallinnas läks Kadriorust Vabaduse platsini käiku esimene elektritrammiliin. 🇪🇺

politicians and socialites, and the Centum Club, which started in these premises, consisted of the most influential locals. The club had up to 100 active members, honorary members and permanent guests. From the very beginning, the club was led by Konstantin Päts, which is why it was sometimes called Päts' Court or Camarilla.

In June, Estonia's first professional jazz band, The Murphy Band, was founded in Tallinn's Café Marcelle (Raekoja Square). Consisting mainly of Realkooli boys, the ensemble laid the foundations for professional Estonian pop (jazz) music!

28 October - The first electric tram line from Kadrioru to Vabaduse Square in Tallinn is inaugurated.

CENTURIES OF THE TALLINN CITY

Let's take a look at the anniversaries worth remembering and celebrating this year. Highlight the most significant and those that will be 100 years old!

500 years ago, on 12 January 1525, the Catherine Monastery, the largest and most important religious complex in medieval Catholic Tallinn, was closed due to Reformation. Inhabited and built by the Dominicans in 1246, the monastery was a centre of religious, educational and cultural life. Today the former monastery is the site of the Peter and Paul Catholic Church, the Theatrum Theatre and a museum.

495 years ago (1530) – A vane in the shape of a warrior (Old Thomas) was placed on the tower of Tallinn Town Hall. The statue was replaced twice - in 1952 and 1996. Since the 1960s, Toomas has become one of the symbols of the city.

100 YEARS!

1925 – 25 April – The Social House was opened in Tallinn, which became a meeting place for the Estonian intelligentsia,

PULSS

PULSSI LEVITAVAD

VABA AJA SISUSTAJAD

Arensburg Boutique Hotel & Spa
Arigato spordiklubi
Audentes Fitness
City Spa
Eesti rahvusraamatukogu
Forus spordikeskus
Golden Club
GOSPA / Georg Ots Spa Hotel
Grand Rose SPA
Hotell Barons
Kalev Spa
Kino Artis

Korrus3
Kumu
Mila Studio
MyFitnessi spordiklubid
Niitvälja Golf
Pirita TOPi sadamakontor
Punctum Gallery Tallinn
Pärnu tennisekeskus
Spordiklubi Reval Sport
Spordiklubi Sparta
Savoy Boutique Hotel
Tondiraba Tennisekeskus

Valeri Studio Fitness & Yoga
Viljandi pärimusmuusika ait
Saare Golf

RESTORANID JA KOHVIKUD

4 Sisters Kitchen Cafe
Butterfly Lounge
Chicago
Classic Kohvik
Fish & Wine
Gallery Cafe
Gianni
Gourmet Coffee

In Vino Veritas
Kohvik Amps
Kohvik Boheem
Kohvik NOP
Kohvik Peps
Kohvik Amps
Ocean 11
Restoran F-Hoone

Restoran Moon
Restoran Platz
Reval Cafe
Maiasmokk
Mmuah
NONA Resto
Saikangi kohvik
Scotland Yard

Sushi Plaza
Terminal Records & Bar
Vapiano
Wabadus

AUTOSALONGID JA SISUSTAJAD

Audi Tallinn
Auto Forte
BoConcept mööblisalong

Haus Galerii
Info-Auto
Inspira

Lexus Tallinn
Luxury Motors Tallinn
Mariine Auto

Pilot Motors
Sunorek
TANK

BUTIIGID

Aleksander Boutique
Anna Boutique
Armani
Baldinini
Companys
Elegance Boutique
Fashionclub
Fashion House

Fashion Palace
Franky
Fresco Boutique
Gant
Glanz & Glamuur
Goldman
Guess
G-Star

Hairmail
Hugo Boss
ICON
Liu Jo
Luxton Boutique
Make Up Store
Mario Melani
MaxMara

Nju Butiik
Q Botique
Replay
Roosikrantsi Kingastudio
Sergio Tacchini
S'Nob
Studio T
Tango Boutique

ILU- JA JUUKSURISALONGID

Salon+ juuksurisalongid
Alessandro ilustuudio
Ilusalong Beauty Lounge
Ilusalong Central
Cinderella ilusalong
Désirée ilusalong
Salong FashionHair
Finissage Medical Spa
i3 ilusalong
Ilusakong Ajapeatus Kuressaares
Ilusalong Ginger
Ilustuudio Ilusahver
Ilu Võlu ilusalong
Intersalon

Ilusalong JEM
Ilusalong Kaunis Kaunimaks
Ilusalong La Sharm
Liilia ilusalong
Magdaleena Hambakliinik
Pikk 40 salong
Privileg Day Spa
Roosikrantsi ilusalong
Savannah' ilusalong
Salong Scarlett
Salong Vunts
Sim salong
Sinine salong
SKIN ilusalong

MUUD KOHAD

Baltic Sotheby's International Realty
Christie's International Real Estate Signature
Circle K kohvikud
Kuressaare lennujaam
LUXUM by Uus Maa KVB
Magdaleena Hambakliinik
MUBA
Radisson Collection Hotel
Swedbanki teenindussaalid
Swissôtel Tallinn
Tallink VIP Lounge
Tallinna Lennujaam
Tartu lennujaam
Vabalava
Viru Keskus

BOSCHI TIPPAHJUL
 ON SISSEHITATUD KAAMERA

Tekst Karin Paulus Fotod Vikipeedia ja ERAF

Arhitektuurikriitik KARIN PAULUS vaatleb, kuidas muutus Magdaleena lasteaed.

MODERNISMIST MÄNGULISEKS

Kui vaadata ringi pealinnas, võib nentida, et väga vähe on lasteaedu, mis oleks valminud 21. sajandil. Valdavalt on hooned ehitatud Nõukogude ajal, sest tänu lastehoiule said ka naised vabalt tööl käia, mis oli

ühtaegu sotsialismile omane feministlik – naisi vabastav – ruumipraktika ja ka riigile kasulik, sest tööjõumahukat tootmist oli palju. Lisaks toimus toona karme linnastumine, mistõttu ehitati arvukalt nii elamu kui ka muid hooned.

Seetõttu on uusi lasteaedu hakatud rajama pigem nüüd, sest paljud vanad majad on remondist hoolimata kehvast seisukorras.

MÖÖDUNUD SAJANDI MODERNISM

Kitseküla asumis on suurem lasteaed olnud juba aastast 1964. Toona ehitati see eelkõige teisel pool Pärnu maanteed asunud Tallinna vineeri- ja mööblikombinaadis töötavate vanemate võsukestele mõeldes. Kuigi ümbruses annavad tooni omapäraselt suurstlevad stalinistlikud elamud, ehitati lasteaed juba siis tüüpiliselt modernistlik. See oli kahekorruseline, madala viilkatusega, valdavalt hallist silikaattellisest ehitatud ja punaste tellistega vertikaalselt

rütmistatud tüüphoone (Eesti Projekt). Tollase idee kohaselt olid maja otstes kütmata verandad, kus sai karastamiseks uinakut teha. Progressiivselt pandi rõhku õuesõppele ja liikumisele ehk arendati nii keha, loovust kui ka suhtlust. Eeskujuks oli osaliselt juba toona praegu taas moodi tulnud Montessori pedagoogika.

Majas oli aastail 1993–2007 peale lasteaia ka algkool.

KÕIKE MUUD KUI TAVALINE

Kuuskümmend aastat hiljem valminud hoone (2024, Projektbüroo, Enska) aga on kõike muud kui tavaline, pigem on see pretensioonikas ja mõneti veiderdavgi.

Fassaadi kaunistab kaarekaste ja ringidega kumer ehisein, mis arhitektide sõnul on inspireeritud Asula tänava elamute uhketest sissepääsudest. Teatavat ümarust loovad ka aknaid liigse päikese eest varjestavad jõulised ovaalid. Värvidest domineerivad valge, roostepruun ning hall. Siseõue pool on hoone rahulikum, maast laeni akende ja rõdude palistatud.

Hoovi poole on paigutatud ka suur mänguala. Moodsale ajale kohaselt on ka päikesepaneelid. Hoone on liigendatud kolmeks: rühmaruumid, saalid ja töötajate kabinetid. Sisekujundus on ootamatult malbe, naturaalses ja heledates toonides.

Arhitektuuri selline muutumine on hea näide arusaamast, kuidas varasemaga võrreldes hinnatakse aina enam isikupära. Ükskõik kui naljakas see ka poleks.

MAGDALEENA KINDERGARTEN

If you look around the capital, there are very few kindergartens built in the 21st century. Most of the buildings were built during the Soviet period, because the kindergarten also gave women the freedom to work, which was both a feminist - women's liberation - spatial practice inherent in socialism, and a benefit to the state, because there was a lot of labour-intensive production. There was also rapid urbanisation, which led to the construction of large numbers of houses and other necessary buildings. As a result, new kindergartens are being built now rather than in the past, as many of the old buildings are in a poor state of repair. Kindergarten in the Kitseküla settlement was built in 1964 and has a typical modernist appearance. It was a two-storey, low building made mainly of grey silicate bricks with a vertical rhythm of red bricks. The building was demolished 60 years later, and the new one is anything but ordinary; it is ostentatious and even a little bizarre. White, rusty brown and grey are the dominant colours. This change in architecture is a good example of how personality is now more important than ever.

KPMG Cyber

Kaitse oma äri küberrünnakute eest!

Vali usaldusväärne
partner küberturvalisuse
tagamiseks.

küberkaitse.ee